

మన రైతువాణి

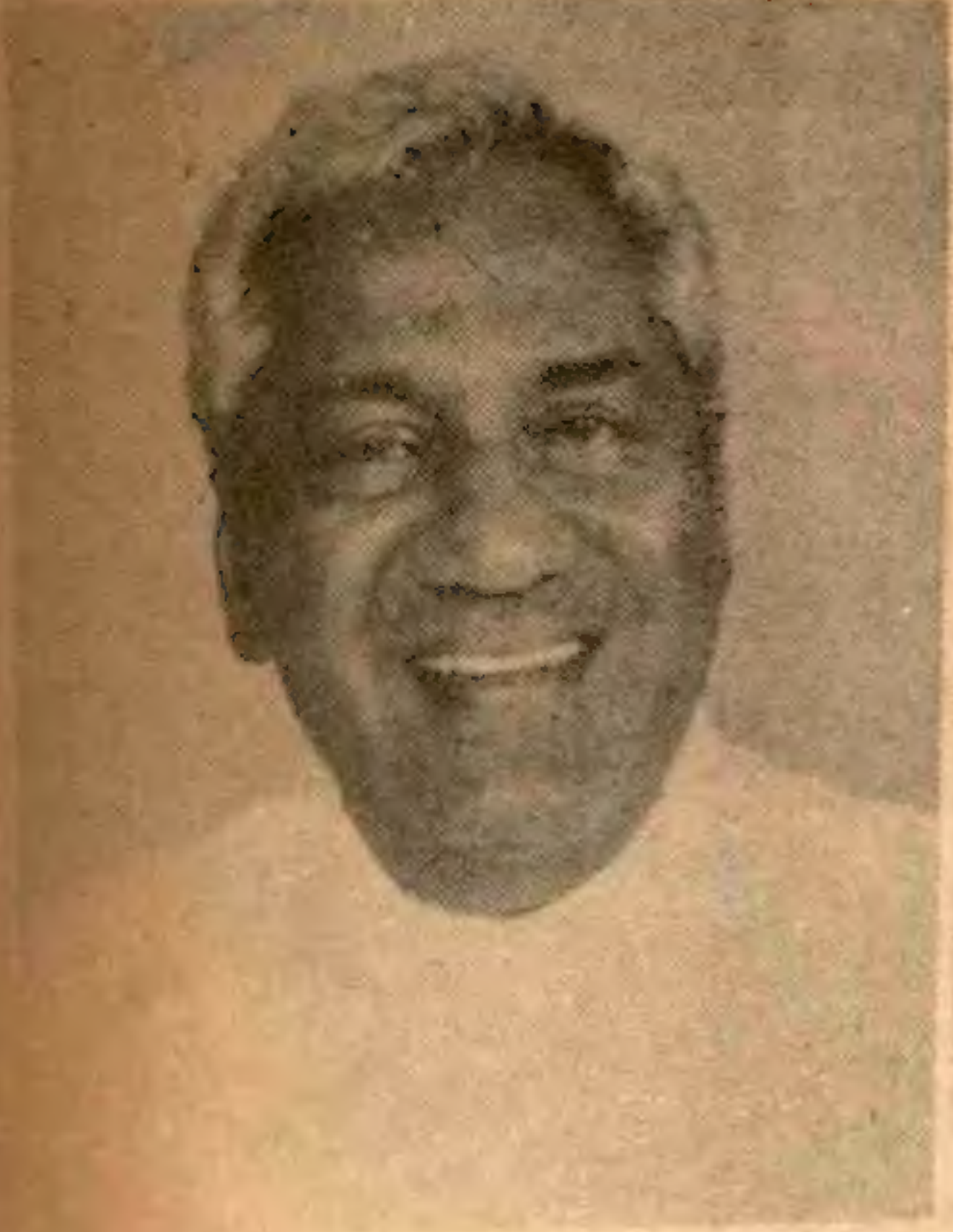
మాసపత్రిక నవంబరు '92

రైతు-కులీ ఐక్య పోరాటాలకై

సుజలాం సుఫలాం సస్యశ్యామలాం

ప్ర సర్వతోముఖ వికాసానికి వ్యవసాయ రంగం ప్రాతిపదిక; రైతన్న వెన్నెముక!

నేను రైతు బిడ్డను... రైతాంగం శ్రేయస్సుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అంకితమైంది" అంటున్న ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్. జనార్దనరెడ్డి చైతన్య సారథ్యంలో ప్రభుత్వం వ్యవసాయోత్పత్తుల పెరుగుదలకు అనేక పథకాలను అమలు చేస్తున్నది.

స్వావతరణ నాటికి కేవలం 34.07 లక్షల టన్నులు ఉన్న 1989 నాటికి 211.7 శాతం అధికంగా 106.21 లక్షల టన్నులకు చేరుకొనడంతో, మన రాష్ట్రం దేశంలో ప్రథమ స్థానం వహించి, దక్షిణాది ధాన్యాగారం అనిపించుకొన్నది. ప్రణాళికా కాలంలో ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తులు 129.01 లక్షల టన్నులకు చేరుకున్నాయి. 8వ ప్రణాళికా కాలం ప్రారంభమైన సగటు అభివృద్ధి రేటు 5 శాతం సాధించేందుకు ప్రభుత్వం కృతనిశ్చయంతో ఉన్నది.

ప్రస్తుతంలో నూనె గింజల ఉత్పత్తి 1991-92 లో రికార్డు స్థాయిని 27.43 లక్షల టన్నులు ఉన్నట్లు అంచనా. 1991-92 నాటికి సుమారు 50,000 హె. విస్తీర్ణంలో పామాయిల్ తోటల పెంపకానికై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిశ్చయించింది. తుపానులు, తర ప్రతికూల వాతావరణ పరిస్థితులు ఎదురైనప్పటికీ, గత రెండు మూడేళ్లుగా రాష్ట్రంలో వ్యవసాయోత్పత్తులు నీయంగా ఉండటం గమనార్హం. మెట్ట సేద్యంపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి, పంటల మెరుగుదలకై రాష్ట్ర ప్రభుత్వం క్రిందటేడు . 51.47 కోట్లు వ్యయంతో 36 ప్రణాళికా పథకాలు అమలు చేసింది. ఎరువులు, విత్తనాలు, క్రిమిసంహారకాలు, వ్యవసాయ ముట్లు, సస్యరక్షణ పరికరాలు సబ్సిడీ ధరలకు సరఫరా చేయబడుతున్నాయి.

1991-92లో రైతులకు సహకార రంగంలో రూ. 287.26 కోట్లు రుణాలుగా అందజేయడం జరిగింది.

1991-92లో ప్రపంచ బ్యాంకు సహాయంతో మెట్టసాగు అభివృద్ధికి రూ. 8.26 కోట్లు కేటాయింపు జరిగింది. రాష్ట్రంలో రంగం 7 ప్రాంతాలలో రూ. 14.95 కోట్ల పెట్టుబడితో వాటర్ షేడ్ పథకాలు చేపట్టి, మెట్టసాగుకు దోహదం చేయడం జరిగింది.

లోనే ప్రప్రథమంగా, మన రాష్ట్రంలో వ్యవసాయ మహిళా కూలీలకు ప్రసవ కాలంలో మూడు నెలల పాటు ఆదుకొనే టోకెన్ తో, తొలి రెండు కాన్పులకు రూ. 900 వంతున ఆర్థిక సహాయం అందజేయడం జరుగుతున్నది. ఒక్కొక్క జిల్లాలో 100 మంది మహిళా కూలీలకు ఈ ప్రయోజనం అందించేందుకు నిధులు విడుదలయ్యాయి. రాష్ట్రం వ్యవసాయరంగంలో కలవరాలుగా పురోగమిస్తుంది. రైతు శ్రేయస్సుకు కృతనిశ్చయంతో కృషి జరుగుతోంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ “అన్నపూర్ణ”
దక్షిణాది ధాన్యాగారం

మన రైతువాణి

(మాస పత్రిక)

1992, నవంబర్

సంపుటి 3 సంచిక : 4

సంపాదక వర్గం :

కొరటాల సత్యనారాయణ
(ఎడిటర్)

పి. మధు

వి. శ్రీనివాసరావు

వెల : రు. 3.00

పేజీలు : 36

చిరునామా : ఎడిటర్,

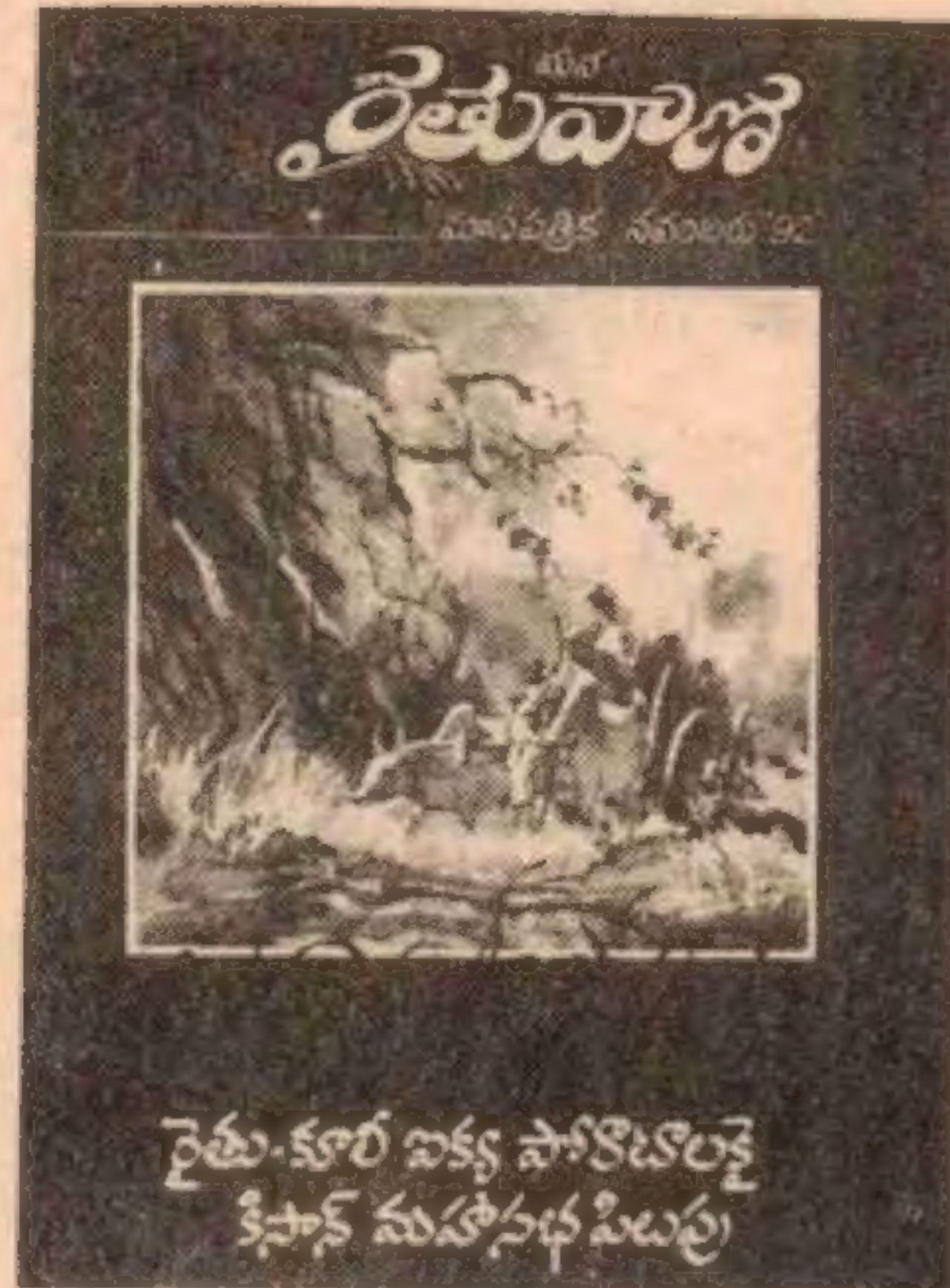
మన రైతువాణి

1-1-60/2 ఇప్టికార్ మేన్షన్స్,

ముషీరాబాద్, హైదరాబాద్.

గమనిక : చెక్కులు, డి.డి.లు

'మన రైతువాణి' పేరుతో వంపగలదు.

లోపలి పేజీల్లో . . . .

ఉద్యమిస్తున్న రైతాంగం	-	2
సంపాదకీయం	-	3
వరిపై యాజమాన్యం	-	4
పెరిగిన ధరలతో వ్యవసాయం	-	5
ప్రశ్నలు - జవాబులు	-	7
పంటలు	-	9
సంకరజాతి దూడలు	-	15
కిసాన్ మహాసభ	-	19
జిల్లా సమాచారం	-	27
చక్కెరపై	-	29
సారా ఉద్యమం	-	31

పాఠకులకు, ప్రకటన కర్తలకు,

రైతాంగానికి

దీపావళి శుభాకాంక్షలు

ప్రభుత్వ ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలపై ఉద్యమించండి!

నవంబర్ 2 - "ఫలో హైదరాబాద్"

ఉద్యమిస్తున్న రైతాంగం

ఎరువుల ధర పెంపుకి వ్యతిరేకంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం సెప్టెంబర్ 4-5 తేదీలలో ప్రదర్శనలు జరపమని పిలుపునిచ్చింది. ఆ తర్వాత రాష్ట్రంలోని సెక్యూలర్ ప్రతిపక్ష పార్టీలు - తెలుగుదేశం, సి.పి.ఐ (యం), సి.పి.ఐ, జనతాదళ్ - సంయుక్తంగా 5వ తేదీన రాస్తారోకో పిలుపునివ్వగా రైతు సంఘం కూడా అందులో భాగస్వామి అయింది. రాష్ట్రంలో 280 కేంద్రాల్లో రాస్తారోకో ఎంతో జయప్రదంగా జరిగింది. వేలాది మంది రైతులు పాల్గొన్నారు.

పాత ఎరువుల్ని బ్లాకులో పెట్టి అధిక ధరలకు అమ్మాలని ప్రయత్నించిన డీల్ల కుయుక్తుల్ని పలుచోట్ల రైతు సంఘం కార్యకర్తలు విఫలం చేశారు. నల్లగొండ జిల్లాలో 12 వేల బస్తాల్ని పాత రేట్లకు అమ్మించగలిగారు. ఇదే విధంగా కృష్ణా, పశ్చిమగోదావరి, ఖమ్మం, గుంటూరు, వరంగల్ జిల్లాలలో కూడా రైతాంగాన్ని కదిలించి పాతస్థాకును పాత ధరలకు అమ్మించడంలో కృషి చేశారు.

సెప్టెంబరు మొదటివారంలో 1 నుండి 7 వరకు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా రైతు వారోత్సవాలు జరపాలని కార్యవర్గం నిర్ణయించింది. తదనుగుణంగా పలుచోట్ల జెండాలు ఎగురవేయడం, గ్రూపు మీటింగులు పెట్టడం, గ్రామ కమిటీలను ఎన్నుకోవడం జరిగింది. ముఖ్యంగా ఈ కార్యక్రమం ఖమ్మం, పశ్చిమగోదావరి, గుంటూరు, వరంగల్ జిల్లాలో బాగా జరిగింది. కరపత్రాలు ముద్రించి పంచారు. వరంగల్ జిల్లాలో 41 గ్రామాల్లో పతాకాలు ఆవిష్కరించారు. ఇప్పగూడెం గ్రామంలో 5 వేల మందితో సభ జరిగింది. కృష్ణా జిల్లాలో 20 గ్రామాల్లో జనరల్ బాడీ మీటింగులు జరిగాయి. 8 గ్రామ కమిటీలు వేశారు. ఖమ్మం జిల్లాలో 100 గ్రామాల్లో రైతు వారోత్సవాలు జరిగాయి. కొత్తగూడెం డివిజన్ లో ర్యాను పెట్టి జాతా నిర్వహించారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 40 గ్రామాల్లో జరగ్గా 4 వేలమంది రైతులు పాల్గొన్నారు. గుంటూరు జిల్లాలో 54 గ్రామాల్లో వారోత్సవాలు జరిగాయి. బ్రాక్వరు, జీపుతో ప్రచారం చేశారు. 20 గ్రామకమిటీలు ఏర్పాటు చేశారు. విశాఖ జిల్లాలో 3 గ్రామాల్లో సభలు జరిపి కమిటీలు ఎన్నుకొన్నారు. నల్లగొండ జిల్లాలో 8 గ్రామాల్లో సభలు జరిగాయి.

నల్లగొండ జిల్లాలో కరువు సమస్యపై ఆగష్టు 10వ తేదీన 38 మండలాల వద్ద 10 వేలమందితో ధర్నాలు చేశారు. శ్రీరాంసాగర్, శ్రీకైలం ఎడమగట్టుకాలువ సాధనకై 12వ తేదీన జిల్లా బండ్ల జయప్రదంగా జరిగింది.

వరంగల్ జిల్లా మహబూబ్ బాద్ డివిజన్ లో శ్రీరాంసాగర్ బుడబి దళ కొనసాగింపుగా వెన్నవరం కాలువ తవ్వి నీరివ్వాలని

డిమాండ్ చేస్తూ 60 గ్రామాల్లో ప్రచారంచేసి ఆఖరున 2 వేలమందితో ప్రదర్శన నిర్వహించారు. ఖమ్మం జిల్లా వేంసూరు, చుండ్రుగొండ మండలాల్లో చెరువుల సమస్యపై అఖిలపక్ష సదస్సులు జరిగాయి. 5 వేలమంది పాల్గొన్నారు.

నెల్లూరు జిల్లాలో చేపలు పెంపకం రైతులకు విద్యుత్ చార్జీల తగ్గింపుకై 2 వేలమందితో సదస్సు, ప్రదర్శన జరిపి ముఖ్యమంత్రికి విజ్ఞాపన చేశారు. యూనిట్ కి రూ. 1-45 పై. 1 నుండి 65 పైసలకు తగ్గించుకోగలిగారు. రైతు సంఘ కార్యకర్తలకు 3 రోజులు పాఠశాల జరిగింది. చెరకు పండించే రైతులకు 5 నెలలు మాత్రమే నీరిచ్చి 2 పంటల నీటి తీరువా వసూలు చేస్తున్నారు. దీనికి వ్యతిరేకంగా ఆందోళన సాగుతున్నది.

పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా నర్సాపురం ప్రపంచబ్యాంకు సహాయంతో నడుస్తున్న డ్రైనేజి పనులపై 500 మందితో సదస్సు నిర్వహించి కొన్ని సూచనలు చేశారు. అత్తిలి, భీమవరంలలో దేవాలయ భూముల కౌలు రైతుల సదస్సులు జరిగాయి.

నాగార్జున సాగర్ కుడికాలువకు మాచర్ల వద్ద 40 అడుగుల గండి పడింది. 15 రోజులు నీరు వదలేదు. నాల్గు ఎండిపోయే స్థితి వచ్చింది. దీనికి నిరసనగా ప్రకాశం, గుంటూరు జిల్లాల రైతాంగం సెప్టెంబర్ 23న రైతు సంఘం ఆధ్వర్యంన 1000 మందితో ప్రదర్శన చేశారు.

మహబూబ్ నగర్ జిల్లా వనపర్తిలో విద్యుత్ సమస్యలపై 150 మందితో ధర్నా చేశారు. కరువు, భూసమస్యపై అఖిలపక్షాల ఆధ్వర్యంన 5 వేలమందితో ప్రదర్శన జరిగింది.

రంగారెడ్డి జిల్లాలో రైతు సంఘ కార్యకర్తలకు 3 రోజుల పాలు పోల్కంపల్లి గ్రామంలో రాజకీయ పాఠశాల జరిగింది.

విశాఖ జిల్లా తుమ్మపాల చక్కెర ఫ్యాక్టరీ సక్రమ నిర్వహణకు అఖిలపక్ష కమిటీ ఏర్పడి పోరాటం సాగిస్తున్నది.

నవంబర్ 2 మహాప్రదర్శన జయప్రదం చేయండి

నేడు రాష్ట్ర ప్రజానీకం తీవ్ర ఈతిబాధల నెదుర్కొంటున్నది. మరా మామూలే అన్నట్లుగా కాంగ్రెస్ పార్టీ మూడేండ్ల పాలనలో ముగ్గురు ముఖ్యమంత్రులు మారి పాతరికార్డును కూడా అధిగమించేట్లున్నారు. ప్రజల ఇక్కట్లు ఇబ్బందులు ఈ పాలకులకు పట్టవు. అధికారంకోసం ముఠాలు కట్టి పోటీపడి అయినకాడకీ తిందామన్న తపన తప్ప మరో ధ్యాసే లేదు. మొదటి ముఖ్యమంత్రి చెన్నారెడ్డి 'చందారెడ్డి'గా పేరు ప్రఖ్యాతులు గడించారు. ఆ తర్వాత వచ్చిన జనార్థన్ రెడ్డి 'ధనార్జనరెడ్డి'గా మారుమ్రోగారు. ఇప్పుడు కోట్ల విజయభాస్కర రెడ్డిగారు కోట్లు గడించడంలో విజయం సాధిస్తారేమో చూడాలి. ఇలాంటి పెద్ద మనుషుల పాలనలో ప్రజల సమస్యలు పరిష్కారమౌతాయని ఇంగిత జ్ఞానమున్న వారెవరూ తలంచరు.

"అతని మించిన ఘనుడు ఆచంట మల్లన్న" అన్న సామెతగా కేంద్ర ప్రభుత్వం యేడాదిపాలనలోనే రాష్ట్ర ప్రభుత్వ రికార్డులను కూడా అధిగమిస్తోంది. వచ్చిరావడంతోనే ఎరువుల ధరలు, విద్యుత్ ఛార్జీలు, వడ్డీరేట్లు పెంచి రైతాంగం నడ్డి విరగొట్టింది. ఆహార సబ్సిడీ తగ్గించింది. ఫలితంగా మన రాష్ట్రంలో సబ్సిడీ బియ్యం రు. 3-50 పై. కి పెరగడమేగాక, బహిరంగ మార్కెట్లో కొండెక్కి కూర్చున్నాయి. పెట్రోలు, డీజిల్, గ్యాసు ధరలు పెంచి మధ్య తరగతి నడ్డి విరగొట్టింది.

ఈమధ్య మన ప్రధానిగారు తరచుగా భూసంస్కరణల గురించి మాట్లాడుతున్నారు. "మాటలు కోటలు దాటినా కాళ్ళు గడప దాటలేదు" అన్నట్లుగా ఇప్పటికీ పెట్టిన మూడు గడువులు మురిగిపోగా సరికొత్తగా రాగాలాపన చేస్తున్నారు. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక నాటి మిగులు భూమి అంచనా 6 కోట్ల ఎకరాలుకాగా అది 7వ పంచవర్ష ప్రణాళికనాటికి "పంచ పాండవులు - మంచపుకోళ్ళు" సామెతగా 72 లక్షల ఎకరాలకు పడిపోయింది. అందులో పంచబడినట్లు చెబుతుంది 45 లక్షల ఎకరాలు కాగా పశ్చిమ బెంగాల్ లోనే 9 లక్షల 25 వేల ఎకరాలు పంచారు. "ఆపరేషన్ బార్గా" పేరుతో 14 లక్షల మంది కౌల్దార్లకు చట్టరీత్యా రక్షణ కల్పించారు. అందువలననే అక్కడ ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి పెరిగింది. గ్రామీణ ప్రజల తలసరి ఆదాయం పెరిగింది. కాని మన రాష్ట్రంలో ఎన్ని సుద్దులు చెప్పినా భూపంపకం అమలు జరగనేలేదని పాలకులే స్వయంగా అంగీకరిస్తున్నారు. ఈమధ్య రంగారెడ్డి జిల్లాలో 10 వేల ఎకరాలు పట్టాలు పంచిపెట్టామని ప్రభుత్వం గొప్పలు చెప్పుకుంటే ఆ జిల్లా పేదలు రాజధాని నగర వీధుల్లో భూమిలేని పట్టాలు పుచ్చుకొని ప్రదర్శనలు చేసారు. ఇక కౌల్దార్ రైతుల ఇక్కట్లు చెప్పనలవి కాదు. వారికి ఏ రక్షణా లేదు. ఆఖరికి దేవాలయ భూముల రైతులను వెళ్ళగొట్టే కుట్రలు సాగిస్తున్నారు.

"మూలిగే నక్కపై తాటికాయపడ్డ" చందంగా అసలే బాధల్తో మూలుగుతున్న రైతాంగానికి ఈ సరి కరువు సమస్య తోడైంది. వున్న పంటలు ఎండిపోగా తాగేనీరు కూడా కరువైంది. వ్యవసాయ కార్మికులకు పనిలేదు. పని వున్నా వేతనం చాలదు. ధరలు చుక్కలంటుతున్నాయి. ఈ స్థితిలో జాగ్రత్తమైన మహిళాలోకం తన సహోదరుల సాయంతో సారావ్యతిరోద్యమాన్ని ఉధృతంగా చేపట్టింది. ప్రతి సరి గ్రామాలనుండి 2 నుండి 3 వేల కోట్ల రూపాయలు ఈ సారాకు సమర్పణమౌతున్నది. సంపాదించింది దీనికేపోగా పెళ్ళాం బిడ్డల్ని గొడ్డును బాదినట్లు చావబాది సాంఘిక సమస్యలను కూడా సృష్టిస్తున్నది. సారా పాటల్ని నిలిపివేసి తక్షణం ఈ సమస్యను పరిష్కరించాలని ప్రజానీకం డిమాండ్ చేస్తున్నది.

రాష్ట్రంలో 3 వంతులనీరు సముద్రం పాలవుతోంది. సంవత్సరాల తరబడి ప్రాజెక్టుల నిర్మాణం సాగుతున్నది. ఒక్క ఎకరా కూడా అదనంగా సాగుబడిలోకి రావడంలేదు. దీంతో ప్రాంతీయ అసమానతలు పెరిగి ఉద్రిక్తతలకు దారితీస్తుంది. కొందరు రాజకీయ స్వార్థపరులు దీన్ని స్వప్రయోజనాలకు వినియోగించుకొని ప్రాంతీయ తత్వాలను రెచ్చగొట్టేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. మన రాష్ట్రానికి అన్యాయం చేసింది గత 45 సం॥ల కాంగ్రెస్ పాలన - కేంద్ర ప్రభుత్వమేనన్న సత్యాన్ని దాచిపెట్టి అబద్ధాలు అల్లి ప్రచారంలో పెడుతున్నారు. వీరిని ఎండగట్టే సమైక్యంగా రాష్ట్ర ప్రయోజనాలకోసం పోరాడాల్సిన ఆవశ్యకత ఉన్నది.

ఇక రాష్ట్రంలో శాంతిభద్రతల సమస్య చెప్పనే అక్కరలేదు రోజు ఎక్కడోచోట ఏదో ఒక అఘాయిత్యం జరుగుతూనే వుండి ముఖ్యంగా హరిజన గిరిజన తదితర బలహీన వర్గాల మహిళలు ఈ అత్యాచారాలకు గురౌతున్నారు. ప్రజాతంత్ర ఉద్యమాలపై నిరంతర దాడులు సాగుతున్నాయి. రౌడీలే ఆయుధాలు ధరించి రాజ్యాన్ని నడుపుతున్నారు.

ఈ స్థితిలో రాష్ట్ర ప్రజల హక్కుల సాధనకై ఉద్యమించ తప్పదు. అన్ని సెక్యులర్ ప్రతిపక్షాలు, ప్రజాసంఘాలు ఈ విషయంలో తుగా ఆలోచించి ఒక అవగాహనకు రావాలి. వామపక్షాలు ఇందుకు చొరవ తీసుకొని వ్యవహరించడం అభినందనీయం.

ప్రజానీకాన్ని ఎదుర్కొంటున్న పై సమస్యలపై నవంబర్ 2వ తేదీన "ఫలో హైదరాబాద్" ఏలుపునివ్వబడింది. ఈ మహా ప్రదర్శనలో అత్యధిక సంఖ్యలో రైతాంగం పాల్గొని జయప్రదం చేయాలి. వాడవాడలా ప్రచారంచేసి రైతుకూలీలను కదిలించాల్సి రాజధానికి తరలించాలి.

వరినాట్లు ఆలస్యంగా పడినప్పుడు అనుసరించవలసిన యాజమాన్య పద్ధతులు

మన రాష్ట్రంలో నైరుతి ఋతుపవనాలు ఆలస్యంగా ప్రవేశించుట వల్ల ఋతుపవన ప్రభావం, గత సంవత్సరానికి తక్కువగా ఉండుటవల్ల వర్షపాతం సంతృప్తికరంగా లేదు. భారీ ఎత్తున చేపట్టిన మురుగు కాల్వల మరమ్మత్తుల వలన, కాలువలలోనికి నీరు ఆలస్యంగా వదలడం జరిగింది. దీనివలన వరి నారుమళ్ళు ఆలస్యంగా పోయడం జరిగింది. సాధారణంగా గోదావరి ప్రాంతాల్లో మే నెలాఖరుకు నారు పోసుకొని, జూన్-జూలై నెలల్లో నాట్లు పూర్తిచేస్తారు. కాని ఈ సంవత్సరం జూలై నెలాఖరుకు 20 శాతం మించి నాట్లుపడలేదు. సాధారణంగా జూలై 15వ తేదీ తరువాత నాటిన యెడల వరి దిగుబడులు తగ్గుతాయని అందరికీ తెలిసిందే. దీనికి కారణాలు :

- * పైరు పెరుగుదల క్షీణించి, దుబ్బు సరిగా చేయదు.
- * పైరు ఎక్కువగా కాండం తొలిచే పురుగు, ఉల్లికోడులాంటి చీడపీడలకు గురౌతుంది.
- * పుష్పించే దశలో ఉష్ణోగ్రతలు తగ్గడం వలన గింజల్లో తాలుశాతం ఎక్కువవుతుంది.

ఈ దిగుబడుల తగ్గుదలను నివారించాలంటే కొన్ని సేద్యపద్ధతులను, ఎరువులు వేసే విధానాన్ని కొద్దిగా మార్చుకోవాల్సి ఉంది.

సాధారణంగా ఖరీఫ్ సీజనులో 30 రోజులు వయస్సు వున్న నారును నాటిన యెడల ఫలితాలు బాగుంటాయి. నాట్లు ఆలస్యంగా వేసినప్పుడు రెండు రకాల పరిస్థితులను గమనించాలి.

డాక్టర్. ఆర్.వి. రాజు

వ్యవసాయ పరిశోధనా స్థానం

మారుటేరు

1. నారుమళ్ళు ముందుపోసి నారు బాగా ముదిరిపోవడం.
2. నారుమళ్ళు ఆలస్యంగా పోసి, నాట్లుమాత్రం ఆలస్యంగా వేయడం.

వీటిలో ముదురు నారువల్ల ఎక్కువ నష్టం జరుగుతూ ఉంటుంది. ఒక్కోసారి రైతులు 60 రోజుల నారును కూడా నాటవలసి ఉంటుంది. ఈ ముదురు నారు పిలకచేసే దశదాటిపోయినందువల్ల, నాట్లు చిక్కగా వేసుకోవాలి. (చదరపు మీటరుకు 44 మూసల చొప్పున) మూసకు 4-6 మొక్కలు తగ్గకుండా నాటుకోవాలి. దీనివల్ల పిలకలు రాకపోయినా, ఎకరాకు మొక్కల సంఖ్య అధికంగానే ఉంటుంది.

ఇక ఎరువులు వేసినప్పుడు భాస్వరం, పాటాసియం (హెక్టారుకు 40 కీలోలు) నాటే ముందు వెయ్యాలి. నత్రజని మాత్రం 60 కీలోలు / హెక్టారుకు తక్కువగాకుండా మూడు వంతులలో, రెండువంతులు నాటేముందు భూమిలో కలియదున్నాలి. మిగతా నత్రజని చిరుపాట్ల దశలో పైరుకు అందించాలి. మామూలు లేత నారుకు కూడా పై మూడు దఫాలుగా నత్రజని ఎరువులను వాడినట్లయితే, నాట్లు ఆలస్యమైనా చాలా వరకు దిగుబడుల తగ్గుదలను అరికట్టవచ్చును.

కలుపు రసాయనము	మోతాదు (కిలో/హెక్టారుకు)	వాడవలసిన సమయం (నాటిన తరువాత)
బ్యూటాక్సోర్	1.5	4-6 రోజులు
బెంథియోకార్బ్	1.5	4-6 రోజులు
అనిలోఫాస్	0.3 - 0.4	4-6 రోజులు
2,4 - డి ఇఇ	0.8	4-6 రోజులు
బ్యూటాక్సోర్ + 2,4 - డి ఇఇ	1.0 + 0.5	4-6 రోజులు
బెంథియోకార్బ్ + 2,4 - డి ఇఇ	1.0 + 0.5	4-6 రోజులు
అనిలోఫాస్ + 2,4 - డి ఇఇ	0.3 + 0.5	4-6 రోజులు
ప్రాపానిల్	3.0 - 4.0	25 రోజులు

తరువాయి భాగం 8వ పేజీలో

పెరిగిన ఎరువుల ధరల నేపథ్యంలో వ్యవసాయం ఎలా?

డా. అరిబండి ప్రసాదరావు

గత సంవత్సరం, ఈ ఏడాది పెరిగిన ఎరువుల ధరలు రైతాంగాన్ని ఎంతో ఆందోళనకు గురి చేస్తున్నాయి. పెరిగిన ధరల వల్ల ఎరువుల వాడకం ఆహారపంటలకు తగ్గి ఫలితంగా ఆహార దాన్యాల ఉత్పత్తి గణనీయంగా పడిపోతుందనే ఆందోళన ప్రతి ఒక్కరిలో కలుగజేస్తుంది. ఆచరణ సాధ్యమైన ఈ క్రింది సూచనలు, పెరిగిన ధరల వల్ల రాబోయే చెడు ఫలితాలను కొంత వరకు ఎదుర్కోవడానికి రైతాంగానికి తోడ్పడతాయి.

1. దీర్ఘకాల అధికోత్పత్తికి, రసాయనిక ఎరువులను, సేంద్రియ ఎరువులను సమీకృతంగా వాడాలని దీర్ఘకాలిక క్షేత్రపరిశోధనలలో నిరూపించబడింది. రసాయనిక ఎరువులను తగుపాళ్ళలో వాడనట్లయితే, నత్రజని ఎరువులను అధికంగా వాడనట్లయితే కొద్ది సంవత్సరాల్లోనే భూములు తమ పంట దిగుబడి శక్తిని కోల్పోతాయని నిరూపించబడింది. అందువల్ల రసాయనిక ఎరువులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించి సేంద్రియ ఎరువులు అయినటువంటి పశువుల పెంబు, పచ్చిరొట్ట, ఆముదం, వేప, కరంజి, మొవ్వ లాంటి చక్కపిండి, పందిపెంబు, కోళ్ళు, గొర్రెలు పెంబులు వంటి వాటిని సాధ్యమైనంత విస్తారంగా వాడాలి. ఇలా వాడిన సందర్భాలలో రసాయనిక ఎరువుల వాడకాన్ని 25-30 శాతం తగ్గించినా పంట దిగుబడి దెబ్బతినదు. దీనివలన భూములు తమ ఉత్పాదక శక్తిని పెంపొందించుకోగలవు.
2. సేంద్రియ ఎరువులను వేసినప్పుడు దానిలోని పోషక విలువలు నష్టపోకుండా ఉండటానికి, పొలంలో వేసిన వెంటనే అవి చేరో కలిసేలా గుంటక లేదా దంతె సహాయంతో కలియదున్నాలి.
3. వర్షాధార ప్రాంతాల్లో, ఆరు తడి పైర్లలో సహజంగా గాలిలోని నత్రజనిని వినియోగించుకోగల పప్పుధాన్యాల పైర్లను వేయాలి. జొన్న, సజ్జ, మొక్కజొన్న వంటి పైర్లతో పాటు పెసర మినుము, కంది మిశ్రమ పంటలుగా వేస్తే, గాలిలోని నత్రజనిని స్థిరీకరించి, గ్రహించగల పప్పుధాన్యాలు జొన్న, సజ్జ, మొక్కజొన్న పైర్లకు ఎకరానికి 20-25 కీలోల నత్రజనిని సరఫరా చేస్తాయి. అంతవరకు రసాయనిక ఎరువుల వాడకాన్ని ప్రధాన పంటకు తగ్గించి వాడితే ప్రధాన పంట దిగుబడి తగ్గదు.
4. పప్పు ధాన్యాల పైర్లు వేసినప్పుడు ఆ పైర్లకు సంబంధించిన రైజోబియమ్ కల్చర్ ను సూచించిన విధంగా వాడితే అట్టి పైర్లు గాలిలోని నత్రజనిని సమర్థవంతంగా స్థిరీకరించుకొని వాడుకోగలవు. ఇంతేగాక, తదుపరి వేసే పైర్లకు ఎకరానికి

20-25 కీలోల సమానమైన నత్రజని ఎరువును భూమిలో శేషదార్థంగా మిగుల్చుకుంటాయి. అంతమేర పప్పుధాన్యాల తరువాత వేసే పైర్లకు నత్రజనిని తగ్గించవచ్చును.

5. పప్పుధాన్యాల పైర్లకు పాస్పర్స్ ఎరువు వాడితే పైర్లు గాలిలోని నత్రజనిని సమర్థవంతంగా స్థిరీకరించి వాడుకోగలదని తేలింది. అందువల్ల పప్పుధాన్యాలకు పాస్పర్స్ ఎరువును తప్పకుండా వాడితే దాని ఉత్పత్తి పెరగడమే కాకుండా తర్వాత వచ్చే పైర్లకు శేష నత్రజని, పాస్పర్స్ పోషక పదార్థాలు ఎక్కువ మోతాదులో లభ్యమవుతాయి.
6. వరి పొలాల్లో నీలి ఆకుపచ్చ నాచు లేదా "అజోలా" అనే నాచును వేసినట్లయితే ఎకరానికి దాదాపు 20 కీలోల నత్రజని ఎరువుకు సమానమైన లాభాన్ని పొందవచ్చు. ఇతర పైర్లకు "అజిల్ బాక్సు" అనే బాక్టీరియా కల్చర్ కు గింజలతో కలిపి వాడితే సహజంగా ఉండే నత్రజని నుండి లాభం పొందవచ్చు.
7. రబీ పైర్లకు ప్రత్యక్షంగా వేసిన పాస్పర్స్ ఎరువు, ఖరీఫ్ పైర్లకు ప్రత్యక్షంగా వేసిన దానికన్నా ఎక్కువ సమర్థవంతంగా పని చేస్తుందని తేలింది. అలాగే భూమిలోని శేష పాస్పర్స్ పోషక పదార్థాన్ని రబీ పైర్లకన్నా ఖరీఫ్ పైర్లు సమర్థవంతంగా ఉపయోగించుకుంటుందని తేలింది. అందువల్ల పాస్పర్స్ ఎరువును రబీ పైర్లకు వేసి శేష సారాన్ని ఖరీఫ్ పైర్ల ద్వారా వినియోగించుకుంటే అధిక లాభం కలుగుతుంది.
8. పెరిగే పైర్లతో పాటు కలుపుమొక్కలు పెరిగి భూసారాన్ని, ఎరువుల పోషక పదార్థాల్ని గ్రహిస్తాయి. అందువల్ల వేసిన ఎరువులు సమర్థవంతంగా వినియోగపడాలంటే సరి అయిన సమయంలో కలుపు తీయడం చాలా అవసరం.
9. వరి పొలాల్లో నైట్రేట్, నత్రజని కలిగి ఉన్న రసాయనిక ఎరువులను ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ వాడరాదు. కొన్ని ప్రాంతాల్లో కాల్షియం అమ్మోనియా నైట్రేట్ ఎరువును చౌటు భూములు అనే పేరుతో వరి పైర్లకు వాడుతున్నారు. ఇటువంటి సందర్భాల్లో వేసిన నత్రజనిలో 25% ఎరువు కూడా వరి పైర్లకు ఉపయోగపడదు. వరికి యూరియా, నత్రజని సమర్థవంతంగా పని చేస్తుంది. మిగతా అన్ని పైర్లకు చౌటు భూముల్లో కాల్షియం అమ్మోనియం నైట్రేట్ ఎరువు సమర్థవంతంగా పని చేస్తుంది.

10. యూరియా ఎరువులో పాటు 20% వరకు పాడి చేసిన వేప చెక్క పిండి కలిపి వాడితే వేసిన యూరియా సామర్థ్యం పెరుగుతుంది. ఇటీవలే "నిల్మిన్" అనే దాన్ని కొన్ని ప్రయివేటు కంపెనీలు అమ్ముతున్నాయి. దాన్ని సూచించిన విధంగా యూరియాలో కలిపి వాడితే యూరియా సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.
11. నీటి వసతి ఉన్నచోట లేదా భూమిలో తేమ ఉండే సందర్భాలలో ప్రధాన పైరు కోసిన తర్వాత జీలుగూ, పిల్లిపెసర లేదా జనుము లాంటి పైర్లను పెంచి భూమిలో కలియదున్నితే భూసారం పెరుగుతుంది.
12. ఏ వ్యర్థ పదార్థాన్నైనా, చెత్త చెదరాల్సి వృధా చేయకుండా కంపోస్టు చేస్తే సేంద్రీయ ఎరువుల లభ్యతను అధికం చేసుకోవచ్చు.
13. వరి నార్లు మామూలుగా ఆలస్యమైన సందర్భాల్లో తొలకరి వర్షాల ఆధారంగా తక్కువ కాల పరిమితి గల పెసర లాంటి పైరును తీసుకోవచ్చును. పంట కోత తర్వాత మిగిలిన దాన్ని భూమిలో కలియదున్నితే భూసారం పెరుగుతుంది. ఒకవేళ నీరు అనుకున్న దానికన్నా ముందుగా వస్తే మొత్తం పైరును భూమిలో దున్ని, మురగనిచ్చి మామూలుగా వరి నాలు

పెట్టుకోవచ్చు. ఇది పచ్చి రొట్టగా పని చేయడమే కాకుండా సహజ నత్రజనిని వరికి లభ్యమయ్యేలా చేస్తుంది. జనుమును కూడా ఇలా పెంచవచ్చు.

14. చౌటు భూములలో ఎరువులు సమర్థవంతంగా పని చేయాలంటే అట్టి భూములను తగు యాజమాన్య పద్ధతులద్వారా సరిచేయాలి.

15. పాటాషియం లోపాలున్న సందర్భాలలో పాటాషియం ఎరువును విధిగా వాడాలి. లేనట్లయితే వేసిన నత్రజని, పాస్ఫరస్ ఎరువులు సమర్థవంతంగా పని చేయవు. ముఖ్యంగా నాగార్జున సాగర్ ఎడమ కాల్య క్రింద పాటాషియం ఎరువు లోపాన్ని విస్తారంగా కనుగొన బడింది. ఈ ప్రాంతంలో పాటాషియం ఎరువును ఎకరానికి 30 కిలోలు వాడాలి. జింక్ లేదా ఇనుము లాంటి సూక్ష్మ పోషక పదార్థాల లోపాలున్న సందర్భాలలో వాటిని సూచించిన విధంగా వాడితే, వేసిన ఇతర ఎరువుల సామర్థ్యం పెరుగుతుంది. అందువల్ల ఇతర పోషక పదార్థాల లోపాల్ని గమనిస్తూ ఎరువులు సమర్థవంతంగా పని చేస్తాయి.

పై సూచనలలో పాటు ఎరువులను సమర్థవంతంగా వినియోగపడటానికి ఆచరించాల్సిన అన్ని ఇతర సూచనలు పాటిస్తే ఎరువుల మీద పెట్టిన పెట్టుబడికి అధిక ఫలసాయం పొందవచ్చు.

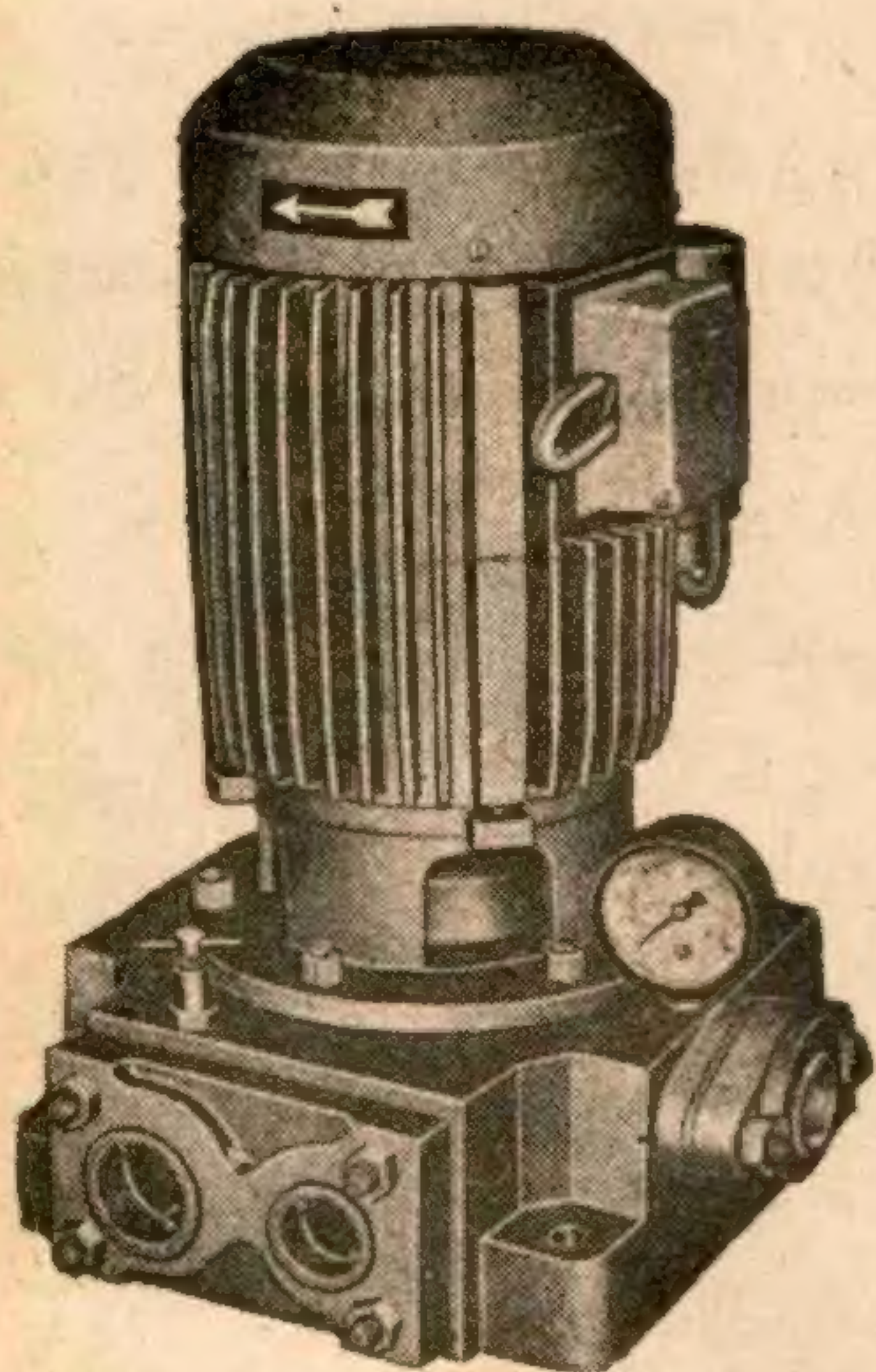
Shop Phone : 3300

Res : 4990, 3009.

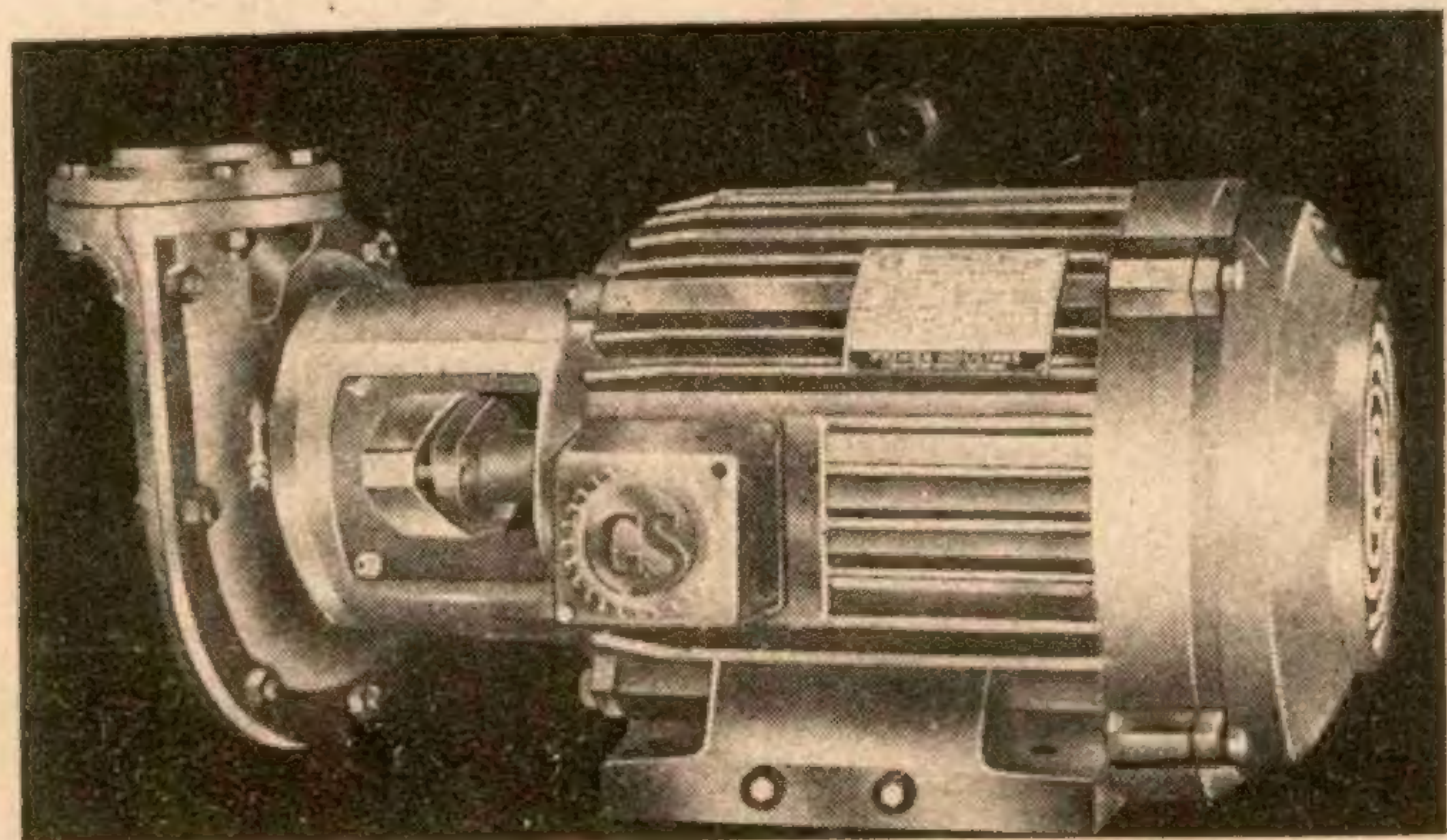

శ్రీ నివాస ఎలక్ట్రికల్స్ ఇంజనీర్స్

వినోద్ మహల్ ఎదురుగా, ఖమ్మం

బ్యాంకులు, ఆర్థిక సంస్థల
ద్వారా సప్లయి చేయబడును

ప్రశ్నలు

జవాబులు

డా. ఎన్. వేణుగోపాల రావు
లాం. గుంటూరు.

ప్ర. అన్ని తెగుళ్లకు తట్టుకొనగలిగిన మినుము వంగడం కావాలి!

అంచా సుబ్బారావు, కొల్లావారి పాలెం, ప్రకాశం జిల్లా

జ. వేసవి, వర్షాకాలాల్లో పండించేందుకు యల్.బి.జి. 20, 626, 629 అనేవి యిప్పుడు రైతులకు అందుబాటులో లేబడ్డాయి. అదే విధంగా రబీలో సాగు చేసేందుకు యల్.బి.జి. 17, 402, 611 మరియు 22 అనే రకాలు యిప్పటివరకు యివ్వడమైనది. క్రొత్తగా వచ్చిన యల్.బి.జి 639, 642లు అన్ని తెగుళ్లకు తట్టుకొనటం అనే లక్షణం వీటిలో లేదు.

ప్ర. వరిలో మాదిరి అపరాల్లో కూడా సూక్ష్మ పదార్థాల లోపం వస్తున్నట్లు దాఖలా లేమైనా ఉన్నాయా? జనుముపై తుప్పు తెగులు నివారణకు తగిన సలహా చెప్పవలెను!

వేమూరు అద్దన రావు, సుంటసాల పాలెం, కృష్ణా జిల్లా

జ. యిప్పటివరకు అపరాల్లో ఈ స్వల్ప మోతాదుల్లో కావల్సిన సూక్ష్మపోషక పదార్థాల లోపాల్ని ఎక్కువగా గమనించలేదు. కాని నీళ్లు పెట్టినప్పుడు మినుము, పెసర వంటి వాటిపై "యినుము" ధాతులోపం వస్తున్నది. దీన్ని సవరించేందుకు "అన్నభేది" వాడవచ్చు.

గత సంవత్సరం తుప్పు తెగులు మినుము పైరుపై ఎక్కువగా వచ్చి దిగుబట్టు తగ్గాయి. మందులు చల్లినా తెగులు అదుపు చెయ్యబడలేదని రైతులు అపోహపడుతున్నారు. కాని ఈ తెగులు ఉధృతికి ముఖ్య కారణం, సరైన టైంలో, స్థితిలో మందులు చల్లబడలేదు. తుప్పు తెగులు అదుపుకు డైథెన్ యం. 45 (3 గ్రా.) + కాలిగ్నిన్ (1 మి.లీ) మందుల మిశ్రమాన్ని పిచికారి చెయ్యాలి.

ప్ర. ఆలశ్యంగా కోసిన నాగార్జున సాగర్ ఆయకట్టు పాలాల్లో పండించడానికి పనికొచ్చే మినుము రకాలు తెలుపవలెను!

కె. రామారావు, పరగటిచర్ల

జ. యల్.బి.జి 20, 626 మరియు 629 జనవరి నెలనుండి మాగాణి భూముల్లో చల్లేందుకు పనికొచ్చే రకాలు. అదే విధంగా 'టి.9' అనే రకం కూడా పండించవచ్చు. కాని యింకా ఆలస్యం అయినప్పుడు మినుము బదులు పెసర పండించడం మంచిది. కారణం పెసర కొంత వరకు బెట్టును తట్టుకొంటుంది. పెసరలో యల్.బి.జి 407, 410, 450, పి డి యం, 54,

పూసా 105 మొలివి మంచి రకాలుగా గుర్తించబడ్డాయి.

ప్ర. మిర్చి పైరుకు సోకిన కొత్త రకమైన తెగులు గురించి వివరించి, దీని నివారణపై సరైన ఫలితాన్నిచ్చే విధంగా చెయ్యవలసిన పనుల్ని తెలుపగలరు.

కె. శంకరరెడ్డి, వెనిగండ్ల, పి. రామారావు, యడ్లపాడు
యం. సీతారామయ్య, పుల్లడి గుంట, రామినేని రామారావు,
పాన్నెకల్లు పి. కోటేశ్వరరావు, ప్రకాశంజిల్లా
వై. యానాదిరావు, పరిమి, గుంటూరు జిల్లా

జ. ఈ పంటకాలంలో మిర్చి పైరు నవంబర్ వర్షాల తరువాత ఎక్కువగా ఎర్రబడిపోతూ, ఎదుగుదల లేక పనికిరాని స్థితిలో వచ్చినట్లు గమనించబడింది. ఈ తెగులు అక్టోబర్ నెలలో మొదలైందని కొందరి రైతుల పరిశీలన సరైనదే. ఈ విధంగా పైరు మారటానికి ముఖ్య కారణం - మిర్చి పై రెండు రకాల వైరస్ తెగుళ్లు ఆశించి పైరును కృంగదీశాయి. యిది పెక్కు ప్రాంతాల్లో పరిశీలించి నిర్ధారించిన విషయం. ఈ వైరస్ తెగుళ్లు పేనుబంక వలన వ్యాప్తమైంది. ఈ వ్యాధి సోకి పైరు తిప్పుకోదనేది యిప్పటికే రైతులకనుభవంలో వచ్చింది. అయితే కొంతవరకు ఎత్తు పెరక్కీ గిడసబారి పైరును మార్చేందుకు "జిబ్రలిక్ యాసిడ్" అనే 'హార్మోన్' మందును సిఫార్సు చెయ్యబడినది. దీని ఉపయోగం చాలా పరిమితం. రైతులు అదే వైరస్ తెగుళ్లను అదుపు చెయ్యగలద భ్రమను కలిగి యుండవద్దు. లాం పరిశోధనా స్థానం వారు వైరస్ను కొంతవరకు యల్.సి.ఎ 305, 235 మరియు 32, 315 వంటివి తట్టుకొంటున్నట్లు గమనించారు.

ప్ర. పసుపులో దుంపకుళ్లు గురించి వివరించగలరు.

నాగళ్ల శేషగిరిరావు, రేవేంద్రపాడు, రామినేని పుష్పారావు
శలపాడు, పోలిశెట్టి అమృతరావు, గుడివా

జ. నాటబోయే ముందు విత్తనశుద్ధి (డైథెన్ లేక బాప్టిన్ వంటి మందుతో) ఎంతో ముఖ్యమైన ప్రక్రియ. అదే విధంగా తరువాత దశలో కుళ్లు గమనించబడిన చేనులో భాగాన్ని గుర్తించి "బోర్డో మిశ్రమాన్ని" మొదళ్లలో వెయ్యడం ఎంతో ఉపయోగం అల్లం వంటి పైరు సాగుచేసిన భూముల్లో "పుసుపు" మరుస సంవత్సరం సాగుచేయరాదు.

యిప్పటివరకు అందిన పసుపు వంగడాల్లో ఏ ఏ టి 13, 14 అనేవి కొంతవరకు ఈ దుంపకుళ్లును తట్టుకొంటున్నాయి.

ప్ర. పైవేట్ సంస్థలు రూపొందించే హైబ్రిడ్ ప్రత్తి వంగడాలతో సమానమైన వాటిని వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం వారు రైతుల కివ్వలేకపోతున్నారు. కారణమేమిటి?

యస్. వెంకటరెడ్డి, ఖమ్మం జిల్లా

జ. ప్రస్తుతం లాం హైబ్రిడ్ 1 అనేది రైతులకివ్వబడింది. ముందుగా ప్రత్తి తీతకొచ్చే ఈ రకం హైబ్రిడ్ జె కె హెచ్ వై 1 సామనాథ్ వంటి వాటికంటే అధిక దిగుబడి యివ్వగలదు. అంతేగాక యిది శనగ పచ్చ పురుగు ఉత్తి తెరను కూడా తట్టుకొనగలదు. భవిష్యత్తులో యల్ హెచ్ బి 59 వంటి ఎర్ర ఆకుల ప్రత్తి వంగడం కూడా తట్టుకుంటుంది. ప్రస్తుతం రైతులు ఆదరిస్తున్న యల్ 389 హైబ్రిడ్ రకాల స్థాయిలో దిగుబడి యివ్వగలదు. అదే విధంగా తెల్ల దోమను తట్టుకొనే యల్ కె. 861 కూడా మంచి నాణ్యత గల పైరుగా రైతులచే గుర్తించబడినది.

ప్ర. ఆవాల్లో ముఖ్య వంగడాల్ని గురించి తెలపగలరు.

భవనం జయరామిరెడ్డి, తాళ్లూరు

జ. పూసా క్రాంతి, సీత, పూసా బోర్డ్ అనే ఆవాం రకాలు ఎకరానికి 4 - 5 క్వంటాల్ల దిగుబడి నివ్వగలవు. జనవరి నెలలో కూడా విత్త వచ్చును.

ప్ర. జామపై ఎక్కువగా వస్తున్న పిండి నల్లి అదుపుకై చెయ్యవలసిన చర్యల్ని తెలుపగలరు.

నిజా వల్లభం నత్యనారాయణ, భర్తిపూడి

జ. క్వినాల్ ఫాస్ లేక మాలాథియాన్ వంటి మందుల్ని చల్లి అదుపు చేసికోవచ్చు.

- ప్ర. 1. మంచి దిగుబడి నిస్తూ పనలపై గింజ మొలకెత్తని వరి రకం వెంటనే కావాలి.
2. వరి 'బాక్టీరియా ఆకు తెగులు' కు నివారణేమిటి?
3. తక్కువ కాలంలో వచ్చే (ముంపు ప్రాంతాలకై) వరి రకం ఏమిటి?

జి. నరసింహరాజు యాదవ్, గూడూరు, కృష్ణాజిల్లా

- జ. 1. ఎప్పుడు సాగు చెయ్యబడుతున్నా యం.టి.యు 4870, 5293, 2067 మరియు 2077 వరి రకాలు గింజపై మొలకెత్తకుండా మంచి దిగుబడి నిచ్చేవే.
2. బాక్టీరియా ఆకు తెగులకు పనిచేసే తెగులు మందు లేదు. కాని ఈ తెగులు ప్రారంభాన్ని గుర్తించి నత్రజని ఎరువు ఆపివెయ్యాలి.

3. 'బాడవ మమూరి' (ఏ యల్ ఎ 1100) వంటి దీర్ఘకాలిక రకాలే, ముంపు లేక లోతట్టు ప్రాంతాల్లో సాగు చెయ్యాలి. అటువంటి ప్రాంతాల్లో స్వల్పకాలిక రకాలు సాగుచెయ్యకూడదు.

గమనిక: ఈ సంచిక నుండి ప్రారంభించిన ప్రశ్నలు - జవాబులు శీర్షిక ప్రవేశపెడుతున్నాం. ప్రతి నెల ఈ శీర్షిక కొనసాగుతుంది. కావున రైతులు మీ ప్రశ్నలను పంపించినట్లయితే ప్రతి నెల మీకు సరైన సమాధానాలు తెలియజేయగలం.

(ప్రశ్నలు - జవాబులు, మన రైతువాణి అడ్రసుకు పంపగలరు.)

4వ వేజీ తరువాయి భాగం

తేలిక నేలల్లో పైరు పెరుగుదల ఆశాజనకంగా లేకపోతే హెక్టారుకు 20 కిలోలు ఎక్కువ వేసుకోవాలి. కాని పాడ తెగులు లాంటి తెగుళ్ళు పైరుపై కనిపిస్తే నత్రజని ఎరువును తగ్గించడం మంచిది.

వరి పొలాల్లో కలుపు నిర్మూలన :

ఖరీఫ్ సీజనులో వరిపొలాల్లో అంతర తామర, గుర్రపు డెక్క, పాల కంద, చెంచలి, బూరుగుకాడ, ఊద లాంటి కలుపు మొక్కలు ఎక్కువగా వస్తాయి. మడిలో ఎప్పుడూ సమానంగా నీరు ఉంటే ఈ బెడద చాలావరకు తగ్గుతుంది. నాటిన తరువాత 20-40 రోజులలో, 2-3 పర్యాయాలు ఈ కలుపును కూలీలతో తీయించాలి. కూలీలు దొరకక లేక కూలీరేట్లు హెచ్చుగా ఉంటే కలుపు నివారణ రసాయనాల ద్వారా చేపట్టడం మంచిది. ఈ క్రింది రసాయనాలను మాగాణి వరిలో వాడి కలుపును సమర్థవంతంగా నిరోధించవచ్చు.

పైరును నాటినప్పటినుంచి, కలుపు మొక్కలనుండి రక్షించుకోవడం అవసరం. అందుకుగాను, ముందరి వేజీలోని పట్టికలో సూచించిన కలుపు మందుల్లో ఏదేని ఒకటి వాడుకోవచ్చు.

కలుపు మందులు వాడనప్పుడు గుర్తుంచుకోవాల్సిన విషయాలు :

- రసాయనం వాడనప్పుడు మడిలో నీరు చిన్న పొరలా ఉండాలి.
- ఆ నీటిని 2-3 రోజులు సాధ్యమైనంతవరకు బయటకు పోకుండా, బయటనీరు లోపలికి రాకుండా జాగ్రత్త తీసుకోవాలి.
- రసాయనం సిఫార్సు చేసిన మోతాదులోనే వాడాలి.
- పిచికారి చేసిన యెడల "ప్లడ్ జెట్" గాని "ప్లేట్ జెట్" నాజిర్ నే వాడాలి.
- పిచికారి చేసే ద్రావణం ఎకరాకు 200-250 లీటర్లు ఉండాలి.
- రసాయనాన్ని ఆలస్యంగా అంటే కలుపు 2-3 ఆకులు తొడిగిన యెడల ఆశించిన ఫలితాలు కన్పించవు.

("వరి సమాచార లేఖ" సాజన్యంతో)

పొగాకు సస్యరక్షణ - మెళకువలు

మన రాష్ట్రంలో ముఖ్యమైన వాణిజ్య పంటలలో పొగాకు చాలా ముఖ్యమైనది. ఈ పంట వలన మన దేశానికి మంచి విదేశీ మారక ద్రవ్యం లభించు చున్నది. దాని సాగు విస్తీర్ణం 1.67 లక్షల హెక్టారులు. దిగుబడి 1.8 లక్షల టన్నులు. పొగాకు పంటను వర్షాధారంగా మరియు నీటి పారుదల క్రింద సాగు చేయవచ్చును.

నాటే దూరం :

తూర్పు, పశ్చిమ ప్రాంతములోని నల్లరేగడి నేలలో 70 x 50 సెం.మీ. మరియు మధ్య ప్రాంతములోని తేలిక నేలలో 70 x 50

సెం.మీ. నల్లరేగడి నేలల్లో 70 x 70 సెం.మీ. తూర్పు తీర ప్రాంతములోని తేలిక నేలల్లో 100 x 60 సెం.మీ. పశ్చిమ ప్రాంతములోని తేలిక నేలల్లో 70 x 50 సెం.మీ.

ఎరువులు

ప్రాంతము	కేజీ / హె.						దశలు
	నత్రజని	భాస్వరము	పొటాష్	మాంగనీస్	మోతాదు		
1	2	3	4	5	6	7	
ఉత్తరం, దక్షిణ తీర ప్రాంతం లోని నల్లరేగడి నేలలు	30	50	50	-	-	-	
మధ్యస్థమండలం నల్లరేగడి నేలలలోని 'లైట్ కేస్టు' రకములకు	30	50	50	-	-	-	
మధ్యస్థ మండలం నల్లరేగడి నేలలలోని 'డార్క్ కేస్టు' రకములకు	20	50	50	-	-	-	
ఉత్తర ప్రాంతములోని తేలిక నేలలు	45	60	80	15	3	1/4 నత్రజని, భాస్వరం పూర్తిగా మరియు 1/2 పొటాష్ నాటిన 10 రోజులకు, 1/2 నత్రజని, 1/2 పొటాష్ నాటిన 3-4 వారాలకు. 1/4 నత్రజని నాటిన 40 రోజులకు, మాంగనీసు రెండవ మోతాదుతో వాడవలెను.	
ఉత్తర ప్రాంతములోని తేలికపాటి ఇసుక నేలలు	50	60	80	15	3	1/2 నత్రజని, భాస్వరం పూర్తిగా మరియు 1/2 పొటాష్ నాటిన 10 రోజులకు 1/4 నత్రజని, 1/2 పొటాష్ నాటిన 20 రోజులకు. 1/4 నత్రజని నాటిన 40 రోజులకు, మాంగనీసు రెండవ మోతాదుతో వాడవలెను.	
దక్షిణ ప్రాంతములోని తేలిక నేలలు	30	60	60	-	-	నత్రజని 25 శాతం పశువుల ఎరువు రూపంలో వేయవలెను.	

అంతర కృషి

నాటి 20 రోజుల నుండి వారమున కొకసారి చొప్పున 3-4 దఫాలు ఎడ నేద్యము చేయాలి. దీని వలన నేల పగులుట ఆగి, తేమ ఇగిరిపోకుండా ఉంటుంది. సులువైన అంతరకృషికి, సక్రమంగా నీరు పెట్టుటకు, కలుపు మొక్కలు తీయుటకు చిన్న దంతితో గాని, గుంటకతో గాని అంతరకృషి చేయాలి.

తల త్రుంచుట, పిరికలు తీయుట

పూమొగ్గ తొడిగిన వెంటనే బంతితో పాలు, ఒకటి రెండు చివరి చిన్న ఆకులను త్రుంచి వేయాలి. త్రుంచిన తరువాత పిరికలు వస్తాయి. వాటిని కూడ వారం రోజుల గడువులో చేతితో తీసివేయాలి. ఏపుగా పెరిగిన మొక్కలను, ముదురు ఆకుపచ్చరంగు ఆకులు ఉన్న మొక్కల తల త్రుంచరాదు.

నీటి యాజమాన్యం

తేలిక నేలలందు మంచి పాగాకు దిగుబడికి సరియైన మోతాదులో మరియు సరికైన వ్యవధిలో నీరు పెట్టుట చాలా ముఖ్యం. కాని సాగు నీటిలో 50 పిపియం క్లోరైడ్లు లవణాలు కన్నా ఎక్కువ ఉండరాదు. అతి తక్కువ నీటిని గాని, అతి ఎక్కువ నీటిని గాని ఇవ్వరాదు.

పురుగులు

లద్దె పురుగులు తక్కువగా కనుపించినట్లయితే చేతితో పిరికివయడం మంచిది. ఎక్కువగా వున్న క్లోరోపైరిఫాస్ 20 శాతం ఇ.సి. మందును 25 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో వేసి పిచికారీ చేయవచ్చును లేదా క్వినాల్ ఫాస్ 25 శాతం ఇ.సి. 15 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో లేదా మోనోక్రోటోఫాస్ 15 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

నేల పెంకి పురుగులను క్లోరో పైరిఫాస్ 16 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో కలిపి లేదా ఎండోసల్ఫాన్ 14 మి.లీ. 10 లీటర్ల నీటిలో ఇ.సి. మందును మొక్క మొదట్లో నీటితో వాడి అరికట్టవచ్చును. దీనికి దురుగా గానుగ పిండిని మొక్కకు 5 గ్రాముల చొప్పున మెత్తటి సుకతో కలిపి నాట్లు వేసిన వెంటనే మొక్క మొదట్లో వేసి కూడ ఈ పెంకి పురుగులను అరికట్టవచ్చును.

గుళ్ళు

నల్లమచ్చ తెగులును 0.2 శాతం బోర్డో మిశ్రమమునుగాని, 2 శాతం బైటాక్స్, పైటలోన్ లను గాని మొక్క నాలునపుడు మదలులో వేసి ఈ వ్యాధి రాకుండా నివారించవచ్చును.

లీఫ్ బ్లైట్ తెగులు వచ్చిన 0.2 శాతం బైటాక్స్ లేక క్యూమాన్ 0.25 శాతం డైఫలిటాన్ ను గాని కనీసము 2 సర్వాయములు

10-15 రోజుల వ్యవధిలో పిచికారి చేసి నిరోధించ వచ్చును.

ఆకులపై వచ్చు వివిధ మచ్చ తెగులను 0.2 శాతం బోర్డో మిశ్రమమునుగాని, 0.05 శాతం సెర్కొబిస్ ను గాని, బావిస్టిన్ గాని, 0.2 శాతం డైథేన్ జిడ్ - 78 గాని పిచికారి చేసి నిరోధించవచ్చును.

సీతాఫలపు తెగులు తరుచుగా వచ్చు ప్రాంతములలో ఈ వ్యాధి నిరోధక శక్తి గలిగిన వంగడములు సిటిఆర్ ఐ స్పెషల్ (యంఆర్) లేక 2660 (ఎ) అను వంగడమును వేయవలెను. ఇది అంటువ్యాధి. ఈ వ్యాధి వచ్చిన తరువాత వ్యాప్తి చెందకుండుటకు ఆ మొక్కలను పీకి వేయవలెను. వ్యాధి సోకిన మొక్కలను పట్టుకొని తిరిగి అదే చేతులతో త్రుంచిన మొక్కలను పట్టుకొనరాదు. చేతులను సబ్బుతో కడుగుకొనవలెను.

పంట మార్పిడి

ఉత్తర, దక్షిణ ప్రాంతములలోని నల్లరేగడి నేలలు, మినుములు లేక ఆరుదల క్రింద పండించే వరి తరువాత రబీ పాగాకు, మధ్యస్థ మండలంలోని నల్లరేగడి నేలల్లో ఖరీఫ్ లో నువ్వులు, రబీలో పాగాకు అలాగే మూడు సంవత్సరములు మరియు జొన్న ఒక్కటే నాలుగో సంవత్సరములో పండించవలెను. ఉత్తర మండలంలోని తేలిక నేలల్లోని మొదటి సంవత్సరములో వేరుశనగ, కంది, రెండవ సంవత్సరములో నువ్వులు, పాగాకు దక్షిణ ప్రాంతములలోని తేలిక నేలల్లో మినుములు, పెసలు లేక సజ్జలు, లేక సజ్జలు + మినుములు ఖరీఫ్ లోను, రబీలో పాగాకును వేయటం మంచిది.

ఆకు కోత మరియు నిలువ చేయుట

నాటి 70 - 75 రోజులకు మొక్క అడుగు ఆకులు కోతకు తయారు అవుతాయి. ఆకు పరిపక్వమైన దశలో కోయాలి. ఎందుకంటే ఆకులలో తేమ శాతము అడుగు ఆకులలో తగ్గిపోతుంది. ఆ తరువాత పై ఆకులలో తగ్గుతుంది.

ఆకు కోసే పద్ధతి

అడుగు ఆకు - కోతలు ఒకటి మరియు రెండు - పచ్చగా ఉన్నవైపు

మధ్య ఆకు - కోతలు 3, 4 మరియు 5 - పండిన తరువాత

కొస ఆకు - కోతలు 6 నుండి 9 - పూర్తిగా పండిన తర్వాత

ప్రతిసారి ప్రతి మొక్క నుండి రెండు ఆకులు మాత్రమే కోయాలి. ఆ తరువాత ఆకులను వేలాడదీయాలి. ఆకు క్యూరింగుకు గాను 4.88 మీ x 4.88 మీ. x 4.88 మీ. పరిమాణముగల బేరన్ లలో దాదాపు 700 కర్రలు ఆకు క్యూరింగుకు వాడవచ్చును. ఇది 2.10 హెక్టార్ల పాగాకు క్యూరింగుకు సరిపోగలదు. ఇవే కాక బేరన్ పరిమాణము 7.32 మీ. x 4.88 మీ. x 3.2 మీ. లందు 810 కర్రలు ఉంచి 2.45 హెక్టార్లలో కోసిన పాగాకును క్యూరింగు చేయవచ్చును.

ప్రాద్దు తిరుగుడు - సేద్యం ఎలా?

ప్రాద్దు తిరుగుడు పువ్వును ప్రశ్నించు దేశంలోనే గాక మన దేశంలో కూడా విజయవంతంగా సేద్యము చేయవచ్చును. వేరుశనగ నూనె, నువ్వుల నూనె కంటే కూడ ప్రాద్దు తిరుగుడు పువ్వు నూనె శ్రేష్టమైనది. ముఖ్యముగా హైద్రోగముతో బాధపడేవారికి ఈ నూనె వరప్రసాదమనే చెప్పాలి. దీని నుండి వనస్పతి కూడ తయారు చేస్తారు. వార్నిష్, సబ్బు, కలప పరిశ్రమలలో కూడ ఈ నూనెను విస్తారంగా ఉపయోగిస్తున్నారు. నూనె తీసిన తరువాత వచ్చు పిండి పశువుల దాణాగా ఉపయోగపడుతుంది.

మన రాష్ట్రంలో ఈ పంటను 1.62 లక్షల హెక్టార్లలో పండింస్తున్నారు. సాలీనా లక్ష నలభై వేల టన్నులు దిగుబడి వస్తున్నది. ఈ పంటను కర్షకులు జిల్లాలో ఎక్కువగా పండించుచున్నారు.

పంట కాలము

నీటి పారుదల పంటగా సంవత్సరం పొడుగునా సేద్యము చేయవచ్చు. అయినప్పటికీ ఫిరీఫ్ లో జూలై - ఆగష్టు నెలలోను రబీలో నవంబర్ - డిసెంబర్ మరియు జనవరి - ఫిబ్రవరి, మేసవిలో

విత్తవచ్చును. వర్షాకాలములో వేసేటప్పుడు పైరు పూత దశ అధిక వర్షాలలో చిక్కుకొన కుండునట్లు సకాలములో విత్తాలి. ఏ కారణం చేతనైనా యితర ఫిరీఫ్ పంటలైన జొన్న, వేరుశనగ మొదలగునవి వేయడం ఆలస్యమయిన పక్షంలో ప్రాద్దు

తిరుగుడు పంట ఉంచేయుట లాభసాటి. పెసర, తీసిన తరువాత సెప్టెంబరు నెలలో ఈ పంట వేయవచ్చు. ముఖ్యంగా నల్లరేగళ్లలో మాఘ జొన్నతో మిశ్రమపంటగా ప్రాద్దు తిరుగుడు సేద్యం చేయవచ్చు. ఫిరీఫ్ తరువాత సేద్యం చేయటానికి కూడ అనుకూలం.

నేలలు

అన్ని రకముల భూములలో యీ పంట సేద్యం చేయవచ్చు. వైర భూములలో కూడ సాగు చేయవచ్చును.

రకములు

రకము	పంటకాలము (రోజులలో)	దిగుబడి కేజి./హె.	గుణగణాలు
ఇ.సి.-6814	90-100	800-1000	మొక్కలు సుమారు 150-200 సెం.మీ. ఎత్తు వరకు పెరుగును. నూనె శాతం 42-46. ఆలస్యంగా విత్తుటకు అనువైన రకము.
మార్జన్	85-90	600-800	మొక్కలు 90-120 సెం.మీ. ఎత్తువరకు పెరుగును. నూనెశాతం 38-42. వేరుశనగ మొదలగు పంటలతో అంతరపంటగా వేయుటక అనువైనది.
బిఎస్ హెచ్-1	90-95	1000-1500	మొక్కలు 130-150 సెం.మీ. వరకు పెరుగును. నూనెశాతం 42-45. తుప్పు తెగులు, ఆకుమచ్చ తెగులును తట్టుకుంటుంది.
ఎపిఎస్ హెచ్-11	90-95	1000-1500	పంట 120-150 సెం.మీ. ఎత్తు వరకు పెరుగును. నూనె శాతం 40-42 వరకు ఉండును.

నేల తయారు చేయుడం

భూమిని 4-5 సార్లు బాగా దున్ని మెత్తటి దుక్కిని తయారు చేయాలి. ఫిరీఫ్ వరి తరువాత వేయడానికి 2-3 సార్లు బాగా దున్ని, గడ్డ ఎండిన తరువాత నీరు పెట్టి పదును మీద విత్తుకోవాలి.

విత్తనము

హెక్టారుకి 10-12 కిలోల విత్తనం సరిపాతుంది.

విత్తన శుద్ధి

విత్తుటకు ముందు విత్తనాన్ని ప్రతి కిలోకు 3 గ్రాము థైరామ్ అనబడు మందుతో కలిపి శుద్ధి చేసినట్లయితే విత్తనము ద్వారా పంటకు సంక్రమించు తెగుల్లను అరికట్టవచ్చును.

విత్తలం ఎలా?

విత్తనాలను ఒకటి లేక ఒకటిన్నర అంగుళాల లోతున పడునట్లు

శుభాకాంక్షలతో

శ్రేయోభిలాషులు శ్రీ

విత్తే దూరం ఎంత?

చాళు మధ్య 45 సెం.మీ. దూరము, చాళులో మొక్కల మధ్య 30 సెం.మీ. ఎడం ఉండేటట్లు వేస్తే హెక్టారుకి సుమారు 55 వేల

మొక్కలు వస్తాయి. మంచి దిగుబడి రావడానికి మొక్కలు యింతకంతక్కువ ఉండరాదు. విత్తిన తరువాత గింజలను మట్టితో కప్పాలి. లేకుంటే పక్షులు గింజలు తినివేస్తాయి. పైరు పరిచినై పోతుంది.

ఎరువులు

ఎరువు	కిలోలు / హెక్టారుకు	మోతాదు	దశలు
వర్షాధారపు పంటక			
నత్రజని	60	2	సగం ఆఖరి దుక్కిలోను, సగం 30-35 రోజుల తర్వాత
భాస్వరం	40	1	ఆఖరి దుక్కిలో
ఫాస్ఫార్	30	1	ఆఖరి దుక్కిలో
నీటి పారుదల క్రింద			
నత్రజని	80	2	సగం ఆఖరి దుక్కిలోను, సగం 30-35 రోజుల తర్వాత
భాస్వరం	50	1	ఆఖరి దుక్కిలో
ఫాస్ఫార్	30	1	ఆఖరి దుక్కిలో

నాగటి చాళులో వేయాలి. అంతకన్న ఎక్కువ లోతులో వేస్తే మొలక సరిగా రాదు. పంట దిగుబడి తగ్గుతుంది.

అంతర కృషి

మొలకొచ్చిన రెండు వారాల తరువాత ప్రారంభించి 10 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు నాగలితో చాళుమధ్య దున్ని కలుపును తీసివేస్తే, అనగా సుమారు విత్తిన ఒక నెల వరకు కలుపు లేకుండా చూస్తే, పైరు బాగా ఎదిగి కలుపును పైకి రానీయదు. విత్తిన 10-15 రోజులకు కుదురుకి ఒక మొక్క చొప్పున ఉంచి పైరును పల్చన చేయవలెను.

పూవు రుద్దుట

ఈ పంట పరపరాగ సంపర్కము మూలంగా గింజ కడుతుంది. మరియు ఇందుకు ముఖ్యకారణము అడవి తేనెటీగలు. కాని వీటి సంఖ్య తగినంతగా లేని సందర్భములలో పంటపూత దశయందు ప్రతి ఉదయము 8 గంటల నుండి 10 గంటల మధ్య పూవుమీద చేతితోగాని, మెత్తని గుడ్డతోగాని సున్నితంగా రుద్దవలెను. ఈ విధంగా చేయుటవలన పరాగ సంపర్కము బాగుగా జరిగి గింజ బాగా కట్టి దిగుబడి పెరుగుతుంది.

నీటి యాజమాన్యం

భూమి రకము పైరుచేయు కాలముననుసరించి 4 నుండి 6 గడ్డులు అవసరం. అయితే ఎట్టి పరిస్థితులలో కూడా నీరు నిల్వ ఉండకూడదు. పైరు మొగ్గమీద ఉన్నప్పుడు, పువ్వు ఏర్పడే సమయంలో గింజకట్టు సమయంలో, భూమిలో తేమ అవసరం.

మౌలిక పంట

వేరుశనగలో యీ పంట భూసారం, తేమ ననుసరించి 8 నుండి 10 గడ్డులు అవసరం.

12 అడుగులకు రెండేసి వరుసల చొప్పున వేయాలి. ఈ వరుసలు తూర్పు-పడమరల దిక్కుగా ఉండాలి. అట్లుగాక మరొక రకంగా వేస్తే ప్రాద్దు తిరుగుడు వరుసల నీడ వేరుశనగ మీద పడి కొంత నష్టం కలుగుతుంది. వేరుశనగ పంట వేసేటప్పుడు, చాళును ఖాళీగా వదిలి 15-20 రోజుల తరువాత ఆ ఖాళీలలో గింజలు వేయాలి. వేరుశనగ వేసేటప్పుడే ప్రాద్దుతిరుగుడు పంటతో మిశ్రమంగా రాగి, కంది, ప్రత్తి, సంకర జొన్న పంటలు వేయవచ్చును. ప్రాద్దుతిరుగుడు గింజలను కూడా వేస్తే మొక్కలు త్వరగా ఎదిగి ప్రక్కనున్న వేరు శనగను పైకి రానీయదు.

సస్య రక్షణ

సాధారణంగా క్రిమి కీటకాలు, తెగుచ్చు యీ పంట నెక్కువగా ఆశించవు ఇటీవలే అక్కడక్కడ పచ్చ గొంగళి పురుగు వచ్చినచో, దీని నివారణకు ఎండోసల్ఫాన్ - 35 ఇసి మందును, 2 మిల్లీలీటర్లు ఒక లీటరు నీళ్ళలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. ఎకరానికి 400 మి.లీ. మందు సరిపోతుంది. ఇదే విధానం రెండు మూడు సార్లు వేయాలి. అక్కడక్కడ ఆకుల మీద చిన్న గొంగళి పురుగులు గుంపులు కన్పించినపుడు ఆయా ఆకులను తీసి ధ్వంసము చేస్తే పురుగుల బాధ తగ్గుతుంది.

త్రుప్పు తెగులు లేదా ఆకమచ్చ తెగులు సోకినచో డైథిల్ జెడ్ - 78, లేక డైథిల్ ఎం-45 0.2 శాతం 2-3 సార్లు 10 రోజుల వ్యవధిలో చల్లాలి. తెగులు సోకినప్పుడు లేదా విత్తిన 35 రోజుల తరువాత మొదటి పర్యాయము చల్లవలెను.

శుభాకాంక్షలతో

మాదిన్ని రమేష్ కుమార్,
బి.కాం.
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, కొడుమూరు
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

కునుపూడి రామకోటయ్య
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, తుమ్మినేనిపాలెం
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

గుండా సత్యనారాయణ
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, పందిళ్ల పల్లి
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

సామినేని రామారావు
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, పాతర్లపాడు
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

సామినేని అప్పారావు
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, నాగులవంచ
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

యిర్రి గురవయ్య
సర్పంచ్

గ్రామ పంచాయితీ, సీతంపేట
చింతకాని మండలం
ఖమ్మం జిల్లా.

సంకరజాతి ఆవు దూడల పెంపకం

సంకర జాతి ఆవులు సంవత్సరం లోపునే ఎదకు వస్తాయి. రెండు సంవత్సరముల లోపే ఈశుతాయి. 300 రోజులు పాలిస్తాయి. ఈతల మధ్యకాలం 12-14 మాసములు మాత్రమే వుంటుంది. సరాసరి పాల ఉత్పత్తి 6-8 లీటర్లు వుంటుంది. 25-28 లీటర్లు పాలిచ్చేవి కూడ వున్నాయి.

ఈ లక్షణాలన్నీ వున్న ఆవుల యాజమాన్యం, పోషణ పద్ధతులుకూడ అందుకు తగ్గట్టుగానే వుండాలి. దూడలు పుట్టినప్పటి నుండే పోషణ సరిగా వుంటే, అవి పెద్దవైన తరువాత అధికపాల ఉత్పత్తిని ఇచ్చి, పశుపోషకులకు లాభాలు వస్తాయి. దూడలకు మంచి పోషకాహారమిస్తే, అవి త్వరగా పెరిగి, యుక్తవయసుకు వస్తాయి. పుట్టినప్పుడు బరువు బాగా వున్న దూడ, బాగా పెరుగుతుందని శాస్త్రీయంగా రుజువైంది. అదే విధంగా గర్భంలో పిండం బలంగా, ఆరోగ్యంగా పెరిగితే, దూడ మంచి బరువుతో పుడుతుంది.

వాస్తవానికి దూడలు ఎంత త్వరగా యుక్త వయసుకు వస్తున్నాయి? అనే అంశం మీ సంకరజాతి ఆవుల పెంపకం విజయవంతమవుతుందో లేదో నిర్ణయించవచ్చు. అయితే దూడలలో మరణాల రేటు కూడ అతి తక్కువగా వుండాలి. యుక్తవయసు వచ్చేటప్పటికీ తగిన బరువుకూడ వుండాలి. కొన్ని సంకరజాతి పెయ్యలు 14 మాసాల వయసులో 275 కిలోల బరువు తూగుతాయి.

సంకరజాతి దూడల పెంపకం

సక్రమమైన దూడల పోషణ దూడ తల్లి గర్భంలో వున్నప్పుడే ప్రారంభమవుతుంది. చూడి ఆవుకు తన శరీర పోషణకు, పాల ఉత్పత్తికీ, గర్భంలో వున్న దూడ పెరుగుదలకు, సరిపోయినంత పోషకాహారం లభించాలి. లేకపోతే, బలహీనమై దృష్టిమోంద్యం వున్న అవలక్షణాలతో వున్న దూడలు పుడతాయి. ఒకోసారి మృత శిశువులు కూడ జన్మించవచ్చు. పుట్టిన తరువాత వ్యాధులు కూడ ఆశిస్తాయి.

దూడలు పుట్టగానే తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు -

- * ముక్కు, నోరు తుడిచి శుభ్రం చేయాలి.
- * ఊపిరి ఆడకపోతే, కృత్రిమ శ్వాస కల్పించాలి.
- * దూడను తల్లి దగ్గర నాకటానికి వీలుగా వదలాలి.

* దూడను విడిగా పెంచదలచుకుంటే, దూడను తల్లి నుండి వెంటనే వేరుచేసి శుభమైన గోనె పట్టాతో వచ్చు తుడవాలి.

* బొడ్డు నరం 3 అంగుళాలకు పైన వుంటే పరిశుభ్రమైన కత్తెరతో కత్తిరించాలి. టెంక్యర్ ఆయోడిన్ అద్దాలి. రక్తం చెమర్చితే, బ్యూయిన్ దారంతో నరం ముడివేయాలి.

* అర్థగంట - గంట లోపల జన్ను పాలు త్రాగించాలి. మొదటి గంటలోనే ఒక లీటరు జన్ను పాలు త్రాగిస్తే మంచిది.

జన్నుపాలు త్రాగుట వలన వ్యాధి నిరోధక శక్తి పెరుగుతుంది. పశువులలో గర్భంలో వున్న దూడకు మాయ పారలద్యారా "పింటిబాడిలు" తల్లినుండి ప్రవేశించలేవు. అందువలన లభ్యమయేటట్లు చూడాలి అంతే కాకుండా జన్ను పాలలో క్రొవ్వు పదార్థాలు, పుష్టికరమైన మాంసకృత్తులు, ఇనిజ లవణాలు, విటమిన్లు వుంటాయి. పాల వుండే విటమిన్లు కంటే జన్నుపాలలో వుండే విటమిన్లు 10 రెట్లు అధికంగా వుంటాయి. పై పెచ్చు జన్నుపాలు విరేచన కారిగా పనిచేస్తుంది. దూడకు మొదటి మాసంలో తన బరువులో 10 వంతుకు సమానమైన పాలను త్రాగించాలి. జన్నుపాలు లేకపోతే వేరే ఆవు జన్ను పాలై త్రాగించవచ్చు. ఒకవేళ జన్నుపాలు అసలు లభ్యం కాకపోతే, యా క్రింద సూచించిన మిశ్రమం రోజుకు మూడు దఫాలు మొదటి 3 రోజులు త్రాగించాలి.

300 మిల్లీ లీటర్ల నీటిలో ఒక కోడిగ్రుడ్డును బాగా గిరి కొట్టాలి.

-- దానిలో 12 స్పూనుల ఆముదం కలపాలి.

శుభాకాంక్షలతో

శ్రీ లక్ష్మీ పెస్టిసైడ్స్

బాణాపురం, ముదిగొండ మండలం, ఖమ్మం

ప్రా : శ్రీ నెల్లూరి వెంకటేశ్వర్లు

మావద్ద మేలైన క్రిమి సంహారక మందులు
సరసమైన ధరలకు అభింశును

శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ పంచాయితీ

బాణాపురం, ముదిగొండ (మం), ఖమ్మం జిల్లా

సర్పంచ్ : వట్టికూట వెంకటేశ్వర్లు

ఉప సర్పంచ్ : తేజావతు దాస్యనాయక్

సభ్యులు : ముడుసు శతాది

తోళ్ళ రోశయ్య, చట్ట నారాయణ

టి. లక్ష్మీకాంతమ్మ, కర్నె జోగమ్మ

నాయిని నాగేశ్వరరావు, కారంగి లక్ష్మయ్య

వత్సవాయి సైదులు, మామిడి శరణి

అభివృద్ధి : రోడ్ గార్ నిధులతో 89-90లో రు. 1,48,000
లతో రోడ్డు, 90-91లో 95,000 తో డ్రై యిస్తు,
బావులు, 92-93లో రు. 90,000 తో స్కూల్
కాంపౌండ్ కల్పిస్తు.

శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ పంచాయితీ

కమలాపురం, ముదిగొండ (మం), ఖమ్మం జిల్లా

సర్పంచ్ : వనం నర్సింహరావు

ఉప సర్పంచ్ : దేవరపల్లి ఆదినారాయణ రెడ్డి

సభ్యులు : శ్రీమతి వాక పద్మ, కాకుమాను రాజ్యమ్మ

బాదాటి లక్ష్మి, శ్రీ మంకంట

సీతారామయ్య బొజ్జ గాంధీ,

బొజ్జ వెంకటనరసయ్య పి. నాగేశ్వరరావు

ఎస్.కె. నజీర్ బాబు, బల్లి రంగయ్య

అభివృద్ధి : రోడ్ గార్ కార్యక్రమంలో 89-90, 90-91లో 2
లక్షల 25 వేలు ఖర్చు, స్కూల్ కాంపౌండ్, రోడ్డు,
ఎస్.సి, బి.సి, కాలనీల నిర్మాణం, కల్పిస్తు.

శుభాకాంక్షలతో

మత్స్య సహకారసంఘం

కమలాపురం, ముదిగొండ (మం), ఖమ్మం జిల్లా.

ప్రెసిడెంట్ : ములకల పల్లి పెదనరసయ్య

కార్యదర్శి : పులుసు చిన వెంకయ్య

డై రెక్టర్లు : చల్లి సత్యనారాయణ, ఉడుత నాగయ్య
చామకూర కోటయ్య, ముల్కలపల్లి గోపయ్య
సోడెబోయిన చంద్రయ్య ఎం. నారాయణ
తోట పిచ్చయ్య.

మొత్త సభ్యులు 63. నూలు, సైకిల్లు ఇప్పించడం, 3 లక్షల
రూపాయలు ఆస్తులు ఇప్పించడం జరిగింది.

శుభాకాంక్షలతో

మత్స్య సహకారసంఘం

బాణాపురం, ముదిగొండ (మం), ఖమ్మం జిల్లా.

అధ్యక్షులు : చింతకాయల వెంకట నారాయణ

కార్యదర్శి : తీగె మల్సారు

డై రెక్టర్లు : కర్నె బాబూరావు, కర్నె పెద్ద లక్ష్మయ్య
కర్నె నరసయ్య, చిలప సుబ్బారావు
కర్నె పెద నాగయ్య, తోట లక్ష్మయ్య
చిలప వెంకయ్య.

55 మంది సభ్యులు. మొత్తం సభ్యులకు DRDA ద్వారా
3 లక్షల ఆస్తులు ఇప్పించడం, నూలు, సైకిల్స్ లోను
ఇప్పించడం జరిగింది.

శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ పంచాయితీ

పోచవరం, కల్లూరు (మం), ఖమ్మం జిల్లా

సర్పంచ్ : కోటపల్లి కృష్ణయ్య

ఉప సర్పంచ్ : గొర్రెపాటి పుల్లయ్య

సభ్యులు : పారుపల్లి సామ్రాజ్యం

దేవభక్తుని పురుషోత్తమ రావు

గారి సాంబశివరావు

గొర్రెపాటి జమలయ్య

గొర్రెపాటి వెంకటేశ్వర్లు

తాళ్ళూరి సత్యం బాబు, గొర్రెపాటి బాబులు.

రోడ్ గార్ నిధులలో నుమారు 1 లక్ష 17 వేల ఖర్చుతో రోడ్డు,
మంచినీటి బావుల నిర్మాణం.

దూడలకు ఆహార నియమావళి

వయసు	జన్మపాలు/పాలు	స్క్విమ్మిక్/మజ్జిగ	దూడల దాణా (గ్రా.)	
0-3 రోజులు	బరువులో 10వ వంతు జన్మ పాలు	--	--	
4-30 రోజులు	బరువులో 10వ వంతు పాలు	--	--	
1-2 నెలలు	బరువులో 15వ వంతు పాలు	బరువులో 25వ వంతు	0 - 125 గ్రా.	పచ్చగడ్డి
2-3 నెలలు	బరువులో 25వ వంతు	బరువులో 15వ వంతు	250 గ్రా.	తినడం
3-4 నెలలు	--	6.5 కిలోలు	650 గ్రా.	అలవాటు
4-5 నెలలు	--	6.4 కిలోలు	1000 గ్రా.	చేయాలి.
5-6 నెలలు	--	5.0 కిలోలు	1500 గ్రా.	తినగలిగినం
				పెట్టవచ్చు.

13వ పేజీ తరువాయి భాగం

-- దానికి 600 మి.లీ. పాలు కలపాలి.

-- దానిలో 10,000 యూనిట్ల ఎ. విటమిన్, 80 మి.గ్రా. ఆరియోమైసిన్ కలపాలి.

దీనితో పాలు ఆరోగ్యమైన ఆవు నుండి 50 మి.లీ. సీరమ్ సేకరించి దూడకు చర్మం క్రింద ఇంజెక్షన్ గా యిప్పించాలి.

జన్మ పాలు అధికంగా వున్నప్పుడు ఘనీభవింపచేసి, జన్మపాలకు నోచుకోని దూడలకు వుపయోగించవచ్చు.

60 కిలోల బరువు తూగేవరకు దూడకు తన బరువులో 10వ వంతుకు సమానమైన పాలు త్రాగించ వచ్చు.

పుట్టినప్పుడు 26 కిలోల బరువున్న దూడను మూడు మాసాలలో 54 కిలోల బరువుకు పెంచవచ్చు.

దూడల దాణాలో కలిపే దినుసుల గురించి తెలుసుకుందాం.

దినుసు పేరు	పాళ్ళు
మొక్కజొన్న / బార్లీ / ఓట్టు	45
వేరుసెనగ చెక్క / నువ్వుల చెక్క	35
చేపల పాడి	7
గోధుమ తవుడు / వరి తవుడు	10
మినరల్ మిక్చర్	2
ఉప్పు	1
మొత్తం	100

100 కిలోలకు 15 గ్రాముల ఏంటిబయోటిక్ మందులు, 10 గ్రాముల విటమిన్ మిశ్రమం కలపాలి.

ఈ పంటకు పిట్టల బాధ హెచ్చు. ముఖ్యంగా రామచిలుక గింజ పాలుపోసుకున్నప్పుటి నుండి కోసేవరకు గింజలను తినివేస్తూ అందుచేత పైరును చివరి 4-5 వారాలు పిట్టల బారి నుండి కాపా కోవటం చాలా అవసరం.

పంట కోత - నిలువ చేయుట

పువ్వు వెనుకభాగం పసుపు లేక గోధుమ వర్ణంగా మారినకొస పల్చగా ఎండబెట్టి చిన్న చిన్న కట్టెలతో కొట్టి గింజలను వేరు. ఎండబెట్టి నిల్వ ఉంచుకోవాలి. గింజలు బాగా ఎండాల్సి. తేమ ఎక్కు నున్న గింజలను నిల్వ చేసినచో విత్తనము పాడవుతుంది. అటువ గింజలు సరిగా మొలకెత్తవు.

పొద్దు తిరుగుడు సేద్యంలో విత్తనం సరిగా మొలకెత్తక పో సాధారణంగా జరుగుతుంది. అందుచేత రై తాంగము విత్తనాన్ని జాగ్రత్తగా, అనగా గింజను బాగా ఎండబెట్టి నిల్వ వుంచుకోవాలి. ప కోతకు వచ్చినపుడు గింజలు బాగా కట్టి మధ్య దూరం ఉబ్బెత్తుగా, మధ్యరకం పరిమాణం గల పువ్వులను ఏరి పీటి నుండి వ గింజలలో బరువైన వాటిని వేరుచేసి, బాగుగా ఎండబెట్టి భద్రపర.

గత సంచికలో సవరణలు

- ఎ. గత సంచిక 21వ పేజీలో వున్న వ్యాసం "పల్లెగోదావ జిల్లాలో వ్యవసాయ రంగం అభివృద్ధి తీరుతెన్నులు రచయిత శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణ రాజు (జిల్లా రైల సంఘం కార్యదర్శి) గా మదుపుకోగలరు.
- బి. 6వ పేజీలో 2వ కాలమ్ 2వ పేరాలో రాష్ట్ర ఆఫీసు బేరర్ లిస్టులో శ్రీ ఎస్. మల్లారెడ్డి పేరును సహాయ కార్యదర్శిగా శ్రీ ఆర్. సత్యనారాయణరాజు పేరు ఉపాధ్యక్షులుగా మదుపుకోగలరు.

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి

సంఘం లిమిటెడ్

బాణాపురం, రి.నెం. 1138

అధ్యక్షులు : శ్రీ మట్టా వెంకటేశ్వరరెడ్డి
ఉపాధ్యక్షులు : కంజాల వీరారెడ్డి
డైరెక్టర్ : షేక్ మహ్మద్ జాన్
కనపర్తి శీతయ్య
పచ్చా శీతారామయ్య
రాతు సైదులు
తేజావత్ బద్యా
దారగాని ఆదినారాయణ
ముల్కలపల్లి శ్రీను
వేముల గోపయ్య
చింతల చిన్నోడు
మరికంటే హైమాలు
కూసు సక్కుబాయి

S.T. Loans 67,00,000

L.T. Loans 6,58,000

S.T. S.C. Loans 5,70,000

F.D. Loans 60,000

కార్యదర్శి : Shaik Siddaiah
Avula Veera Reddy
Shaik Pakeersaheb
Patakoti Gopaiah

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార

పరపతి సంఘం

వల్లాపురం, రి.నెం. 50 Ac., మండలం - ముడిగొండ

సభ్యులనుండి వసరులు - 18 లక్షలు
స్వల్పకాలిక, దీర్ఘకాలిక అప్పులు - 1.20 లక్షలు
వాటాదనము - 2.00 లక్షలు
సభ్యులకు యిచ్చిన ఋణములు
స్వల్పకాలిక (S.T) - 15.00 లక్షలు
దీర్ఘకాలిక (L.T) - 1.50 లక్షలు
మొత్తం సభ్యులు - 1946
అప్పులు తీసికొన్న సభ్యులు - 516
కార్యవర్గ సభ్యులు
1. శ్రీ రేమ రాజాగారు, నైసిడెంట్
2. వడ్డెల్లి వీరరాఘవులు, వైస్ ప్రెసిడెంట్
3. కీలారు వీరయ్య, సభ్యులు
4. సుంకర నర్సింహారావు, "
5. కోటి బాబురావు, "
6. యిసంపల్లి గడ్డెయ్య, "
7. కన్నెంగంటి నాగభూషణాచారి, "
8. తాళ్ళ యాలాద్రి, "
9. మాలోమ పుల్లయ్య, "
10. కోయ హనుమంతరావు, "
11. ఊటుకూరు గోపాచు, "
12. వనం ఇందిర, నామినేటెడ్
13. కలకల ముత్తమ్మ, సభ్యులు

బి. వెంకటేశ్వర్లు
క్లర్కు, P.A.C.S,

బస్వ రామనాథం
కార్యదర్శి, వల్లాపురం

New Navarang Enterprises

Wyra Road, KHAMMAM

Authorised Dealers for
ELLEN Mono Blocks
and
LUBI Mono Blocks

అఖిల భారత కిసాన్ మహాసభ 'డెరీ'

27వ అఖిల భారత మహాసభ హర్యానా రాష్ట్రంలోని హిస్సార్ లో సెప్టెంబర్ 27 నుండి 30 వరకు జరిగాయి. మహాసభ రోజువారీ విశేషాలను క్రింద పొందుపరుస్తున్నాం.

సెప్టెంబరు 27 :

'పంజాబ్ కేసరీ' 'లాలా లజపతిరాయ్' జన్మస్థలము, హర్యానా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం ముఖ్యకేంద్రము అయిన హిస్సార్ లోని గవర్నమెంటు కాలేజీ పాఠశాల గ్రండుకు వేలాది మంది ప్రజలు ఉదయం 9 గంటలకే చేరుకోవారనించారు. ఒక చేతితో రొట్టెల మూట, మరో చేతితో ఎర్ర జెండా పట్టుకొని ఉత్సాహంగా నినాదాలిస్తూ మహిళలు కూడా పాల్గొన్నారు. సరిగ్గా 11 గం.లకు పంచాయత్ భవన్ నుండి ప్రతినిధుల ప్రదర్శన ప్రారంభం అయింది. వారంతా కాలేజీ గ్రండుకు చేరాక 12 గం.కు బహిరంగ సభ ప్రారంభమైంది. కిసాన్ సభ హర్యానా రాష్ట్ర అధ్యక్షుడు శ్రీ బాబాసింగ్ అధ్యక్షత వహించారు. అఖిల భారత కిసాన్ సభ నాయకులు శ్రీయుతులు హరికిషన్ సింగ్ సూర్జిత్, ఎన్. శంకరయ్య, రామ్ నారాయణ్ గోస్వామి, పశ్చిమ బెంగాల్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జ్యోతి బసుల్ పాటు మహాసభ ఆహ్వానసంఘ అధ్యక్షులు, 92 సం॥ వృద్ధుడు, ఉమ్మడి పంజాబ్ అసెంబ్లీ శాఖ కార్యదర్శి శ్రీ పృథ్వీసింగ్, హర్యానా, రాజస్థాన్, పంజాబ్ కిసాన్ సభ నాయకులు ప్రసంగించారు.

సాయంత్రం 4.30కి కామ్రేడ్ అబ్దుల్లా రసూల్ నగర్ గా నామకరణం చేయబడ్డ పంచాయత్ భవన్ ఆవరణలో అప్పటివరకు అఖిలభారత కిసాన్ సభ అధ్యక్షుడు శ్రీ హరికిషన్ సింగ్ సూర్జిత్ అరుణపతాకాన్ని ఆవిష్కరించారు. పశ్చిమ బెంగాల్ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ జ్యోతిబసు, కేంద్ర కిసాన్ నాయకులు, ప్రతినిధులు అమరవీరుల స్తూపం వద్ద శ్రద్ధాంజలి ఘటించి, సమావేశ మందిరం "సర్వాన్ సింగ్ చీమా హాల్" లో ప్రవేశించారు. కేంద్ర కిసాన్ నాయకులు వేదికను అలంకరించిన అనంతరం మాతనంగా ఎన్నికయిన శ్రీ ఎన్. శంకరయ్యకు అధ్యక్షస్థానాన్ని అప్పటివరకు ఆ బాధ్యతను నిర్వహించిన శ్రీ సూర్జిత్ అప్పగించారు.

18 రాష్ట్రాల నుండి 905 మంది ప్రతినిధులు హాజరైనారు. మన రాష్ట్రం నుండి 52 మంది వున్నారు. ఖమ్మం మహాసభ అనంతరం మరణించిన అమరజీవులు బి.టి. రణదివె, మాకినేని బసవపున్నయ్య, సరోజ్ ముఖర్జీ, అబ్దుల్లా రసూల్ తదితరులకు, ఉగ్రవాదుల తూటాలకు బలయిన కామ్రేడ్స్ సర్వాన్ సింగ్ చీమా, జాగేల్ సింగ్ కాలేజీ తదితరులకు, ఇతర నాయకులకు జోహార్లర్నిస్తూ మౌనం పాటించి

మహాసభ సంతాప తీర్మానాలను ఆమోదించింది. ఆహ్వాన సంఘ తరపున శ్రీ ఆర్.ఎస్. హడా ప్రతినిధులకు స్వాగతం పలికారు. శ్రీ ఎన్. శంకరయ్యకుల్లపైగా చేసిన అధ్యక్షోపన్యాసం అనంతరం శ్రీ సూర్జిత్ మహాసభలో ప్రారంభోత్సవం చేశారు. టి విరామ అనంతరం శ్రీ రామ్ నారాయణ్ గోస్వామి ప్రధాన కార్యదర్శి నివేదికను ప్రవేశపెట్టారు. అంతటితో ఆనాటి సభ వాయిదా పడింది.

సెప్టెంబరు 28 :

ఉదయం 10.30కి పునః ప్రారంభమైన ప్రతినిధుల సభ అఖిల భారత కిసాన్ సభ (అజయ్ భవన్) కార్యదర్శి శ్రీ జోగేంద్ర సింగ్ దయాళ్ సాహాగ్ర సందేశాన్నిచ్చిన అనంతరం ప్రధాన కార్యదర్శి నివేదికపై చర్చ ప్రారంభమైంది. 19 రాష్ట్రాలకు చెందిన 27 మంది ప్రతినిధులు (ఆంధ్రప్రదేశ్ తరపున శ్రీ బి.ఎన్. రెడ్డి, శ్రీ శ్రీనివాసరావు) చర్చలో పాల్గొని తమ తమ రాష్ట్రాల్లోని వ్యవసాయ రంగ స్థితిగతుల్ని, రాజకీయ పరిస్థితులను వివరించి, తమ అనుభవాలు తెలిపారు. విమర్శ, ఆత్మ విమర్శనా పూర్వకంగా జరిగిన చర్చలు రా 9 గం.లకు ముగిసాయి.

సి.ఐ.టి.యు. అధ్యక్షులు శ్రీ ఇ. బాలానందన్, అఖిల భారత వ్యవసాయ కార్మికసంఘ సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ హన్నన్ మొ భారత విద్యార్థి ఫెడరేషన్ సహాయ కార్యదర్శి శ్రీ సుజన్ చక్ర తమ సంఘాల తరపున సాహాగ్ర సందేశాలనిచ్చారు. అమెరికా సామ్రాజ్యవాదుల దుర్మార్గువు వత్తిడిని తట్టుకొని, వీరోచిత్ర విలబడుతున్న క్యూబా ప్రజానీకానికి సంఘభావంగా మహాసభ హర్షధ్వన మధ్య శ్రీ సూర్జిత్ ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని ఆమోదించింది.

సెప్టెంబరు 29 :

ఉదయం 9 గం.కు అఖిల భారత ప్లాంటేషన్ వర్కర్స్ యూనియన్ మరియు అఖిలభారత ప్రజాతంత్ర మహిళాసంఘ నాయకురాలు శ్రీమతి విమలా రణదివే సందేశంతో సభ ప్రారంభమైంది. కానుచేసిన ప్రారంభోపన్యాసంలోని కొన్ని అంశాలపై ప్రతినిధులు సందేహాలను నివృత్తి చేస్తూ శ్రీ సూర్యిత్ క్లుప్తంగా ప్రసంగించిన అనంతరం నివేదిక పై చర్చకు శ్రీ రామ్ నారాయణ్ గోస్వామి సమాధానాన్నిచ్చారు. నిర్మాణాన్ని పటిష్టపర్చుకొని, కొత్త ప్రాంతాలకు స్తరించాలని, రానున్న సంవత్సరం కోటి 50 లక్షల సభ్యత్వం చేర్పించాలని, అన్ని స్థాయిలలోను పథకం ప్రకారం పని చేయడానికి సందరమూ కృషి చేయాలని కోరారు. సమాధానం అనంతరం నివేదికను మహాసభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది.

ఉదయం 11-30 ని.లకు - భూ సంస్కరణలు; వ్యవసాయ తృప్తి - ఉత్పాదనలు (Inputs & Productivity); రైతాంగం పై నాతన ఆర్థిక విధానాల ప్రభావం; గ్రామీణాభివృద్ధి మరియు ఉపాధికల్పనా పథకాలు; గిరిజనులు - సామాజిక అత్యాచారాలు అన్న అంశాలపై యిదు కమిషన్లుగా మహాసభ ప్రతినిధులు విడిపోయి చర్చలు జరిపారు. అయితే గంటలకు పైగా ఆయా కమిషన్లు చర్చించిన అనంతరం సాయంత్రం 6.30కి ప్రారంభమైన ప్రతినిధుల సభలో కమిషన్లలో క్లమయిన అభిప్రాయాలను, సిఫార్సులను వాటి కన్వీనర్లు వేళపెట్టారు. కొత్త కేంద్ర కీసాన్ కౌన్సిల్ కు వాటి పై చర్చ గైకొనే ధికారాన్ని మహాసభ ఇచ్చింది.

సెప్టెంబరు 30 :

ఉదయం 9 గం.లకు భారత ప్రజాతంత్ర యువజన సమాఖ్య ధానకార్యదర్శి శ్రీ మహమ్మద్ సలీం సాహార్త్ర సందేశంతో మహాసభ కార్యక్రమం ప్రారంభమైంది. ప్రస్తుతం 50 పైసలుగా ఉన్న కీసాన్ సభ సభ్యత్వ రుసుమును రూపాయికి, కేంద్ర లెవీని మూడు సల నుండి అయిదు పైసలకు పెంచుతూ నిబంధనావళికి చేసిన ఈ రణను మహాసభ ఆమోదించింది. అలాగే మహాసభకు ముందుగా, మహాసభలోనే ప్రతినిధులందరి చేత నేరుగా అఖిల భారత క్లక్షుని ఎన్నుకొనే విధంగా నిబంధనావళికి చేసిన మరొక సవరణను మహాసభ ఆమోదించింది. అర్హతల కమిటీ నివేదికను కమిటీ కన్వీనర్ నురుల్ హుదా ప్రవేశపెట్టారు.

125 మందితో నూతన అఖిలభారత కీసాన్ కౌన్సిల్ మహాసభ ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకొన్నది. ఆ కౌన్సిల్ పదిమంది ఆఫీసు ధ్యను, 43 మంది కేంద్ర కీసాన్ కమిటీని ఎన్నుకొన్నది. ఆహ్వాన ఘం తరపున హర్యానా కీసాన్ సభ కార్యదర్శి శ్రీ ప్రభీష్ సింగ్ సంగించినపుడు "ఆహ్వాన సంఘానికి అరుణ వందనాలు" అని పెద్ద

పెట్టున నినాదాలు చేశారు. మహాసభను సమర్థవంతంగా, ఉత్సాహపూరిత వాతావరణంలో నిర్వహించినందుకు ఆహ్వానసంఘాన్ని, హర్యానా కీసాన్ సభను, దాని మిత్ర సంఘాలను అభినందిస్తూ ఒక తీర్మానాన్ని శ్రీ శంకరయ్య ప్రవేశపెట్టగా మహాసభ హర్షధ్వనాల మధ్య ఆమోదించింది. పురస్కార సూచనగా ఆహ్వానసంఘ ప్రతినిధి వృద్ధ కీసాన్ నాయకుడు శ్రీ లజపత్ రాయ్ కు జ్ఞాపికను శ్రీ శంకరయ్య బహుకరించారు. ప్రతినిధులను కార్యోన్ముఖుల్ని చేసే విధంగా క్లుప్తంగా అధ్యక్షుని ముగింపు ఉపన్యాసాన్ని శ్రీ శంకరయ్య చేసిన అనంతరం "పుయ్ షల్ ఓవర్ కమ్" (హిందీలో) గీతాలాపనతో మహాసభ ముగిసింది.

రైతువాణి ప్రతినిధి

నిబంధనావళిలో మార్పులు

అఖిలభారత కీసాన్ నిబంధనావళిలోని రెండు క్లాజులను 27వ మహాసభ సవరించింది.

ఎ. సభ్యత్వ రుసుము ఇప్పటివరకు 0-50 పై. వున్నది. ఇకనుండి ప్రతి సభ్యుని వద్దా రు. 1-00 వసూలు చేయాలి.

బి. కేంద్ర కమిటీకి లెవీగా చెల్లించాల్సింది 3 పైసల నుండి 5 పైసలకు పెంచబడింది.

సి.. అఖిలభారత కీసాన్ సభ అధ్యక్షుని ఎన్నిక మహాసభకన్నా ముందుగా జరిగేది. కాని దాన్ని మార్చి ఇకనుండి మహాసభలోనే చివరలో ప్రతినిధులే ప్రత్యక్షంగా ఎన్నుకుంటారు.

పై సవరణలను మహాసభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది.

అఖిలభారత కీసాన్ సభ నూతన ఆఫీస్ బేరర్స్

అధ్యక్షులు :-	శ్రీ ఎన్. శంకరయ్య
ఉపాధ్యక్షులు :-	శ్రీ యుతులు హరికిషన్ సింగ్ సూర్యిత్, వివేక్ కృష్ణ చౌదరి, గోదావరి పరులేకర్, భీమరెడ్డి నర్సింహారెడ్డి
ప్రధాన కార్యదర్శులు :-	శ్రీ రామ్ నారాయణ గోస్వామి
సహాయ కార్యదర్శులు :-	శ్రీ యుతులు పి.కె. టాండన్, ఖల్సా, టి.కె. రామకృష్ణన్
ఆర్థిక కార్యదర్శి :-	శ్రీ రామచంద్రన్ పిచ్చె

కిస్సా 'బుగానా' కా *

(అఖిల భారత కిసాన్ మహాసభ సందర్భంగా అక్టోబరు 1న హిస్సార్ సమీపంలోని 'బుగానా' మరియు 'కిరాడా' గ్రామాలను ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం కార్యదర్శి శ్రీ వి. శ్రీనివాసరావు నాయకత్వంలో ఆంధ్రకు చెందిన 8 మంది ప్రతినిధులు పర్యటించారు. ఆ పరిశీలనలో వెల్లడయిన విషయాల సంక్షిప్త నివేదిక ఈ వ్యాసం.

దేశం అంతటా పోల్చిచూస్తే హర్యానా గ్రామీణ ప్రజానీకం ఆదాయం ఎక్కువే. అయితే ఆర్థిక అసమానతలు, సాంఘిక అసమానతలూ మిగతా దేశమంతటా మాదిరిగానే దాదాపు ఉంటున్నాయి. భూమి ఉన్నా లేకున్నా ప్రతి కుటుంబానికి ఒకటైనా పాడిపశువు ఉంటుంది. ఉన్నవారు తమ వినియోగం పోను అమ్ముకుంటే, పేదవారు అమ్ముకోగా మిగిలిన పాలను తాము ఉపయోగించుకుంటారు. ప్రతి గ్రామానికి ఉమ్మడి భూమి (Community land) ఉంటుంది. పంచాయితీ అజమాయిషీలో ఉండే ఈ భూమి ద్వారా లక్షల రూపాయల ఆదాయం లభిస్తుంది. వివిధ కులాలవారున్నా హరిజనులంతా దాదాపు భూమిలేనివారే. వ్యవసాయోత్పత్తులను అమ్ముకొనడానికి 15 - 20 కి.మీ. దూరంలో గ్రెయిన్ మార్కెట్లుంటాయి. ప్రభుత్వ మద్దతు ధర, (ప్రయివేలు) కమీషను ఏజంట్ల ధర ఉంటాయి. ఏది ఎక్కువయితే వారికి రైతు అమ్ముకుంటాడు. వ్యవసాయ కార్మికుల కూలీ నలభై నుండి యాభై దాకా ఉంటుంది. మగ, ఆడ కూలీల మధ్య వ్యత్యాసం పదిరూపాయలుంటుంది. వ్యవసాయంలో బ్రాక్డర్లు, ఇతర యంత్రాల వినియోగం హెచ్చు. ఇదీ అక్కడి పరిస్థితి . . . .

హిస్సార్ కు 18 కి.మీ. దూరానగల బుగానా గ్రామం 2500 జనాభా గలది. 450 కుటుంబాలలో 200 కుటుంబాలకు సెంటు భూమి లేదు. అందులో 150 హరిజనుల కుటుంబాలు 20 నుండి 25 ఎకరాల భూమి చొస 20 కుటుంబాలవారికి మాత్రమే ఉంది. గ్రామానికి వెయ్యి ఎకరాల భూమి ఉండగా అందులో ఉమ్మడి భూమి 250 ఎకరాలు. సాలీన రు. 3 లక్షల ఆదాయం వస్తుంది. డి.వై.ఎఫ్.ఐ హిస్సార్ జిల్లా అధ్యక్షుడు శ్రీ రమేష్ కుమార్ ఆ పంచాయితీకి ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికయిన సర్పంచే.

గ్రామంలో 14 కులాలకు చెందినవారున్నారు. 150 కుటుంబాలున్న హరిజనులు భూమిలేని వారుకాగా, వెనుకబడిన తరగతికి చెందిన 'కుమ్హేర్'లు 200 కుటుంబాల వారున్నారు. వీరిలో 50 కుటుంబాలకు భూమి ఏమిలేకపోగా మిగతా వారికి 1 నుండి 5 ఎకరాల చొస ఉంటుంది. ఝూట్ కులస్తులు సుమారు 80 మంది ఉండగా

వారిలో 20 కుటుంబాలకు 20 ఎకరాలకు మించిన భూములున్నాయి మిగతావారికి 3 నుండి 15 ఎకరాలుంటాయి. కాల్యలు మరియు బోర్ వెల్స్ ద్వారా 70 శాతం భూమికి సాగునీటి సౌకర్యం ఉంది గోధుమ, ప్రత్తి, సజ్జ ప్రధాన పంటలు కాగా ఆవాలు, జొన్న, నువ్వు, గ్వార్ (Gwar) పంటలను కూడా పండిస్తారు. సగటున గోధుమ 2 క్వంటాళ్లు, ప్రత్తి, సజ్జ, ఆవాలు 8 క్వంటాళ్ల చొస దిగుబడి వస్తాయి జొన్న, గ్వార్ ప్రధానంగా పశువుల దాణాకు ఉపయోగిస్తారు.

ఎకరం సేద్యానికి ఒక బస్తా డి.ఎ.పి. రెండు బస్తాల యూరియ వాడుతారు. ప్రత్తికి ఎకరానికి వెయ్యి రూపాయల పైగా నిలువచే పురుగుమందులను ఉపయోగిస్తారు కాని గోధుమకు మాత్రా నామమాత్రంగానే వాడుతారు. గ్రామంలో 12 కుటుంబాల బ్రాక్డర్లున్నాయి. 1 ఎకరం భూమి గల వారికి సైతం ఇనుపచక్రాలుగ నాలుబండి (Rado) ఉన్నది. ప్రతి ఇంటికి కనీసం 1 గేదె లేదా ఆ ఉంది. పశువుల దాణా తయారు చేసే చొప్ప నరికే యంత్రాలు 17 ఉన్నాయి. వీటిలో 20 విద్యుత్ మోటారుతోను, మిగతా 15 ఆయిల్ ఇంజన్లతోను నడుస్తాయి. మిగతా ఇండ్లలో చేతితో త్రిప్పకొ యంత్రాలే ఉన్నాయి. గ్రామంలో 12 నూర్పిడి యంత్రాలున్నాయి. ఎకరం గోధుమ పంట నూర్పిడికి రు. 400 నుండి రు. 500 వసూలు చేస్తారు. యంత్రం ఖరీదు రు. 30 వేలు.

వ్యవసాయ పెట్టుబడులకై పరపతి సహకార సంఘాల ద్వారా లభిస్తుంది. ఒక రైతుకు రు. 20 వేల వరకు రుణం ఇస్తారు. ఇం ఎక్కువ అవసరమైతే వాణిజ్యబ్యాంకులు లేదా గ్రెయిన్ మార్కెట్ ల కమిషన్ వ్యాపారుల నుండి తెచ్చుకుంటారు. బ్యాంకు వడ్డీ సాలు 12 నుండి 15 శాతం కాగా కమిషన్ వ్యాపారులు 20 నుండి 27 శా వసూలు చేస్తారు. కమిషన్ వ్యాపారినుండి అప్పు తెచ్చిన రైతు పంటను ఆ వ్యాపారికి మాత్రమే అమ్మవలసి ఉంటుంది. మొ విలువలో అసలు, వడ్డీ మినహాయించి సొమ్మును రైతుకు చెల్లిస్తా అయితే పేదరైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు తమ ఇండ్లలో వివాహ ఇతర సందర్భాలలో గ్రామాల్లోని వడ్డీ వ్యాపార్ల నుండి తనకా (Pledge) పై అప్పులు తెచ్చుకుంటారు. వడ్డీరేటు 40 నుండి 50 శాతం వర (సం||) వసూలు చేస్తారు.

వ్యవసాయ కార్మికుల రోజు కూలీ 40 నుండి 50 ఉంటు 2 గంటల విరామంతో ఉదయం 8 నుండి సాయంత్రం 5 వరకు

తరువాయి

వేజ్

* హిందీలో కిస్సా 'బుగానా' కా అంటే బుగానా కథ అని అర్థం.

మే

ఉత్తమ శిక్షణకు

మా సంస్థ యొక్క ప్రత్యేకత

క్రమ శిక్షణకు

నేరుగా ఇంటర్వ్యూ చేసి సెలెక్ట్ చేసికొనుట

గవర్నమెంట్ ఫీజులు మాత్రమే

రాయలసీమ పారిశ్రామిక శిక్షణ సంస్థ

(RSITI) మైనారిటీ ఇన్ స్టిట్యూషన్ (భారత ప్రభుత్వంచే గుర్తింపు పొందినది) G.O.Ms.No. 246

సాయిబాబా నగర్, నంద్యాల - 518 503, ఫోన్ : 2890.

షెడ్యూల్డ్ కులములకు ఫీజులుండవు అడ్మిషన్ ఫీజులు కూడా లేవు

1992-94 విద్యా సంవత్సరములకుగాను మా సంస్థయందు ఈ క్రింది ట్రేడ్ల యందు శిక్షణకు అడ్మిషన్లు ప్రారంభమయినవి.

ట్రేడ్	విద్యార్హత	కోర్సుల కాలపరిమితి
1. మోటార్ మెకానిక్ Motor Mechanic	SSC Pass / Fail	2 సంవత్సరాలు
2. ఎలక్ట్రిషియన్ Electrician	SSC Pass	2 సంవత్సరాలు
3. ఎలక్ట్రానిక్ మెకానిక్ Electronics	SSC Pass	2 సంవత్సరాలు
4. ఫిట్టర్ (Fitter)	SSC Pass	2 సంవత్సరాలు

SC, ST, Castes (షెడ్యూల్డ్ కులములకు) ఫీజులు లేవు, ప్రతి నెల విద్యార్థుల రిపోర్టు వారి తల్లిదండ్రులకు పంపబడును.

విద్యార్థులను మంచి నిపుణులుగా తీర్చి దిద్దటమే మా ఏకైక ధ్యేయం. మా సంస్థ యందు AMIE, DME, DEE, DECE, MA, LCE, CTI చేసిన మంచి అనుభవం గల అధ్యాపకులచే శిక్షణ ఇవ్వబడును. దూరపు ప్రాంతపు విద్యార్థులకు ఉచిత వసతి కల్పించబడును.

“పూర్తి వివరములకు వెంటనే మా ఆఫీసు నందు సంప్రదించండి”.

ప్రెసిడెంట్

P.P.K. Sekhar Babu, C.T.I.D.D.E.

కరస్పాండెంట్

మిద్ది చిన్న హుశేని, B.Sc.

21వ వేజీ తరువాయి భాగం

గంటలు) పనిచేస్తారు. రెండు సార్లు టి, ఒకసారి భోజనం రైలు మకూర్చుతాడు. మగ్గ ఆడ కూలీ మధ్య తేడా (ఒకేపని అయినా) ఏ రూపాయలుంటుంది. పాలేరుకు ఏడాదికి ఎనిమిది నుండి పదివేల తం, రెండు పూటలా భోజనం, టి ఇస్తారు. గ్రామంలో 20 - 25 ంది పాలేర్లున్నారు. గ్రామ పంచాయితీ సభ్యుల సమావేశాలనే గాక తి ఏటా గ్రామ సభను నిర్వహిస్తారు. గ్రామంలోని పెద్దలు 200 ంది వరకు పంచాయితీ భవనం వద్ద వోజరవుతారు. వార్షిక మూర్పులు, ఇతర వివరాల్ని సర్పంచ్ గ్రామ సభకు వివరిస్తారు. , రమేష్ కుమార్ సర్పంచ్ ఆయ్యాక గ్రామంలో వైద్యశాల (dispensary) ని ఏర్పాటుకు, రోడ్డును కొత్తగా నిర్మించుటకు ందులు ప్రారంభమైనాయి. గ్రామంలో సారాయి అమ్మకం షిధించబడింది. గ్రామంలో ఎక్కడా విడిగా పశువుల శాలలుగాని ంరిల్లుగాని కనిపించలేదు. పంచాయితీకి చెందిన కమ్యూనిటీ హాలు

మాత్రమేగాక స్వంత విశ్రామగృహాలు కూడా ఉన్నాయి. గ్రామాలలో ఇటుకలతో నిర్మించబడిన రోడ్లున్నాయి. గ్రామంలో యు.పి. స్కూలున్నది. దాన్ని హైస్కూలుగా అప్ గ్రేడ్ చేసే ప్రయత్నం జరుగుతున్నది. దాదాపు అన్ని కుటుంబాల వారు కనీసం అయిదో తరగతి వరకయినా పిల్లలను బడికి పంపుతున్నారు. గ్రామాలలో కూడా ప్రయివేటు స్కూళ్లున్నాయి. ఫీజు నెలకు 10 నుండి 30 వరకు స్కూలు నిర్వహణను బట్టి వసూలు చేస్తున్నారు. కిరాడ గ్రామంలోని ప్రయివేటు స్కూలు గదుల్లో ఫ్యాన్లు కూడా ఉన్నాయి. ఇన్ని ఇలా ఉన్నా గ్రామీణ స్త్రీలు ముసుగులు ధరించి ఉండడం, అంటరానితనం ఇంకా పాటించబడడం సామాజిక వెనుకబాటుతనానికి నిదర్శనాలుగా ప్రదర్శితమవుతున్నాయి.

రైలువాణి ప్రతినిధి

ప్రజల విశ్వాసం + కఠోర శ్రమ జయప్రదమైన మహాసభ

బి. తులసీదాస్

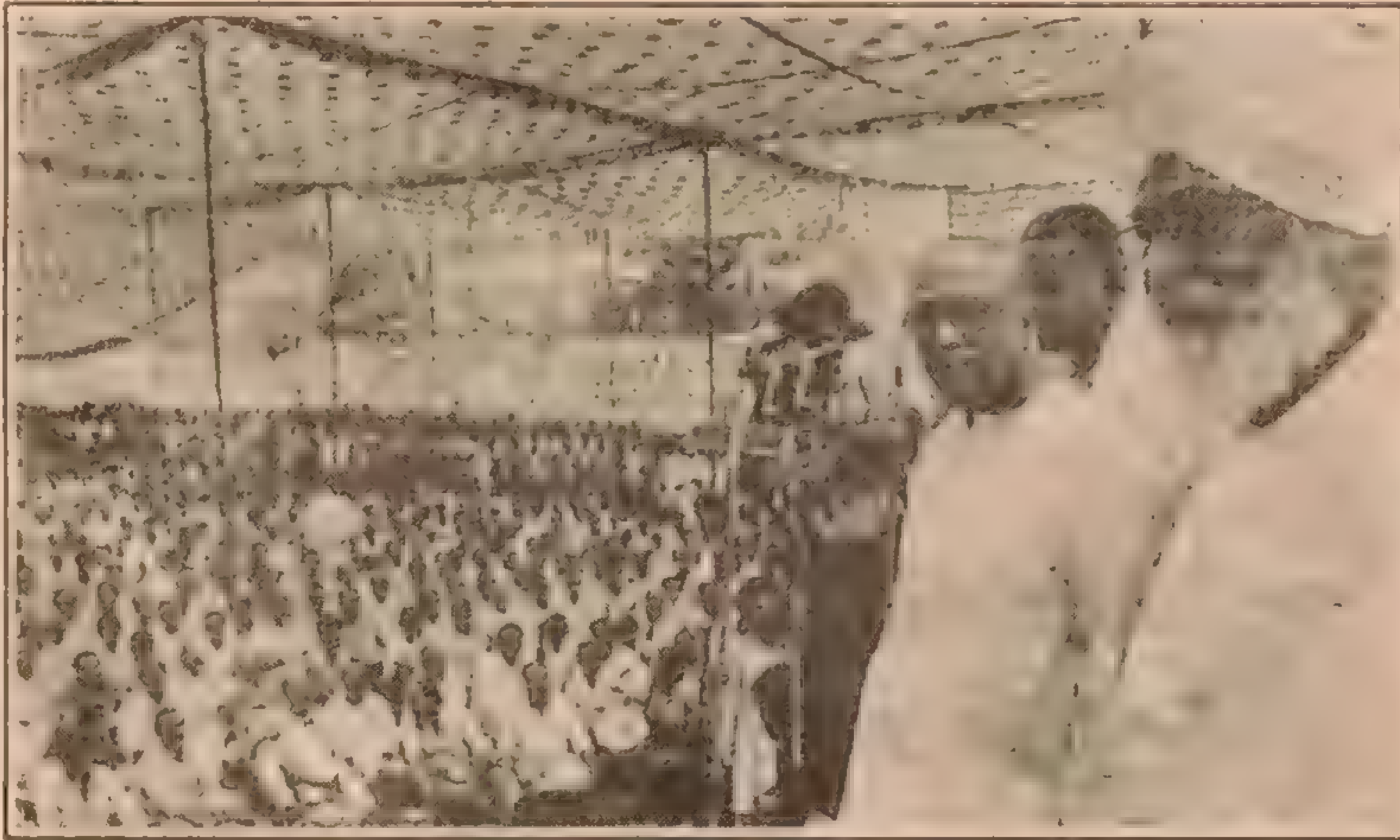
బలహీనమైన రాష్ట్రాలలో మనం దృష్టి పెట్టి కృషి చేసినట్టయితే మంచి ఫలితాలు వస్తాయని, అందుకు హిస్సార్ లో అఖిలభారత కీసాన్ మహాసభను నిర్వహించిన తీరే తార్కాణమని మహాసభ ప్రారంభోపన్యాసంలో శ్రీ హరికిషన్ సింగ్ సూర్జిత్ అన్నారు. అలాగే రానున్న కాలంలో అఖిల భారత కీసాన్ మహాసభలను బెంగాల్, కేరళలో కాకుండా బయట, ప్రత్యేకించి బలహీన రాష్ట్రాలలో జరపడం మంచిదని కేరళ ప్రతినిధివర్గం

తరపున చర్చలలో పాల్గొన్న శ్రీ ఇ.యం. శ్రీధర్ అన్నారు. దాదాపు అన్ని రాష్ట్రాల నుండి చర్చలలో పాల్గొన్నవారు ఆహ్వాన సంఘం చేసిన ఏర్పాట్లకు ముగ్ధులై అభినందనలు తెలిపారు. అందరినీ ఆకట్టుకున్న ఈ మహాసభ ఏర్పాట్లకై హర్యానా కీసాన్ సభ, దాని మిత్ర సంఘాలు చేసిన కృషిని గూర్చి ఆహ్వాన సంఘ బాధ్యులను ఇంటర్వ్యూ చేయగా చెప్పిన వివరాలిలా ఉన్నాయి.

ఢిల్లీకి 162 కి.మీ. దూరానగల హిస్సార్. ముఖ్యమంత్రి శ్రీ భజన్ లాల్ ఈ జిల్లాకు చెందినవారు. హర్యానా రాష్ట్రం 1966లో ఏర్పడిన అనంతరం ఇంతవరకు ఏ సంఘం లేదా పార్టీవారు అయిదు రోజులపాటు 1500 మందికి భోజన, వసతి కల్పించి చేసిన మహాసభ ఎన్నడూ జరపలేదు. రాష్ట్రం సంపద్యంతమైనదైనా కీసాన్ సభ, ప్రజాతంత్ర ఉద్యమం బలంగా లేదు. అవసరమైన నిధుల్ని చేకూర్చుకున్నా తగినంతమంది సుశిక్షితులైన కార్యకర్తలను, ఆవశ్యమైన అవసరాలనయినా సమకూర్చుకొనగలమా అన్నది నిర్వాహకులకు ఆరు నెలల క్రిందటి అనుమానం. ఏమైనా ప్రజలపై విశ్వాసముంచి రంగంలోకి దిగాలని నిశ్చయించుకొని మే 10న సన్నాహక సమావేశం జరిపి ఆహ్వాన సంఘాన్ని ఏర్పరచారు.

పంటకాలంలో రైతుల నుండి గోధుమలు, ధాన్యం సేకరించాలని ఆహ్వాన సంఘం నిర్ణయించింది. గ్రామాల్లో ఇంటంటికీ తిరిగి రైతు

మహాసభకు విరాళంగా గోధుమల్నిమ్మని రైతులను అడిగితే ప్రహేళికమైన స్పందన వచ్చింది. 500 క్వంటాల్ల గోధుమలు, 20 క్వంటాల్ల ధాన్యం వసూలయినాయి. అన్ని రాజకీయ అభిప్రాయాలు గల రైతులూ ఉదారంగా గోధుమలు, ధాన్యం ఇచ్చారని, పీరికిస్తే తప్పుని సద్వినియోగమవుతుందన్న విశ్వాసం, రైతు ఉద్యమాల పట్ల హర్యానా కర్షకులకు ప్రేమ ఉండడం అందుకు కారణమనీ ఆహ్వానసంఘ బాధ్యులు అన్నారు.

మధ్య తరగతి ఉద్యోగులూ, ప్రైవేట్ యూనియన్ కార్యకర్తలూ మహాసభ నిర్వహణకు ఎంతగానో తోడ్పడ్డారు. కేవలం హిస్సార్ జిల్లాలో వివిధ ప్రైవేట్ యూనియన్లు 75 వేలను విరాళంగా ఇవ్వగా బ్యాంకులు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ హర్యానా వ్యవసాయ యూనివర్సిటీ ఉద్యోగులు విరివిగా విరాళా

నిచ్చారు. గ్రెయిన్ మార్కెట్ ఉద్యోగులు తమకు రైతాంగంతోగ సన్నిహితసంబంధాల ఆధారంగా గ్రామాలకుపోయి, మహాసభ విరాళాలని గూర్చి, బహిరంగసభకు సమీకరణ గురించి కృషి చేశారు. ఉపాధ్యాయుల విద్యుత్ బోర్డు ఉద్యోగులూ ఈ విధమైన కృషి చేశారు. మహాసభ సందర్భంగా ప్రచురించిన సావనీరు అడ్వర్టైజ్మెంట్ల ద్వారా రూపాయలను సేకరించారు.

మహిళా కార్యకర్తల కృషి అద్వితీయమైనది. కేవలం కీసా సభగానేకాక జనవాది మహిళా సమితి తరపున సైతం విస్తృత ప్రచారం చేశారు. మహిళలే ప్రచారదళంగా ఏర్పడి సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల బహిరంగసభలు అనేక గ్రామాలలో జరిపారు. మహిళలు ఆ విధం ప్రచారం చేయడం కొత్త విషయమనీ, ఆ ఉత్సాహంతోనే వేలాది మంది మహిళలు బహిరంగసభకు రాగలిగారనీ నిర్వాహకులు తెలిపారు. మహాసభ ప్రాంగణంలో వలంటీర్లుగా గణనీయ సంఖ్యలో మహిళలు పాల్గొన్నద వారు ఎంతో క్రమశిక్షణా యుతంగాను ఆప్యాయతతో మెలగడం ప్రతినిధులు ముగ్ధులయ్యారు.

కాగా ముఖ్యమంత్రి స్వంత జిల్లా అయినందున అతని సుపుత్రుడు, అస్మదీయులు చేసే అకృత్యాలు కూడా హిస్సార్ లో ఎక్కువ. ఈ అత్యాచారాలకు గురయిన రైతాంగం మరియు పేదప్రజానీకానికి కిసాన్ సభ, దాని మిత్ర సంఘాలు బాసటగా నిలిచాయి. కిరారా గ్రామంలో గల ఊరుమ్మడి భూమి (Community land) లో 60 ఎకరాల్ని ఆక్రమించుకోవాలని రాష్ట్ర మంత్రి ప్రయత్నిస్తే, దాన్ని కిసాన్ సభ ప్రతిఘటించింది.

ఈ వార్తలను ప్రముఖంగా వచురించిన పాపానికి 'జనసత్తా' పత్రిక విలేఖరి శ్రీ రామ్ సింగ్ గారిని కంప్యూటరుని మంత్రి బనుషులు బెదిరించారు. గానికీ నిరసనగా రాష్ట్ర వ్యాపకంగా ధర్నాలు, వదర్శనలు జరిగాయి.

హిస్సార్ లో సెప్టెంబరు 28న (మహాసభ జరుగుతున్నప్పుడే) శ్రీకేయల రాష్ట్ర కార్యక్రమంలో భాగంగా కలెక్టరేట్ వద్ద రానున్నదేశించి శ్రీ హన్నన్ మొల్లా (M.P) ప్రసంగించారు. అలాగే తేబాద్ సమీపంలో ఒక సిక్కు రైతును గడ్డం పట్టుకొని వెంట్రుకలు డబ్బిసి పోలీసులు అవమానించారు. ఈ ఘటనపై కిసాన్ సభ నిరసన కార్యక్రమం చేపట్టింది. కిసాన్ సభ రాష్ట్ర కార్యదర్శి శ్రీ పృథ్వీసింగ్ స్వీన్ గా ఒక అఖిలపక్ష కార్యాచరణ కమిటీ ఏర్పడింది. బహిరంగ భలో శ్రీ మహమ్మద్ సలీమ్ M.P ప్రసంగించారు. ఇలాంటి స్థానిక ందోళనలు హిస్సార్ పరిసరాల్లో ఏడింటిని కిసాన్ సభ చేపట్టింది. ఏ వల్ల రైతాంగం, ఇతర ప్రజానీకంలో కదలిక మరింత పెరిగింది. లాగే మహాసభ ప్రచారానికై జరిపిన బహిరంగసభల్లో పార్లమెంటు ఘ్యలు శ్రీయుతులు మసుదల్ హసన్, ప్రేమ్ చంద్ రామ్, న్నన్ మొల్లా, మహమ్మద్ సలీమ్ తదితరులు ప్రసంగించారు.

మహాసభ ప్రచారాన్ని హిస్సార్ జిల్లాలోనేగాక జిల్లా చుట్టుప్రక్కల ంతాలలోను విస్తృతంగా చేశారు. గోడలమీద వ్రాతలు, తోరణాలు, ఘనర్లు మొ॥ అన్ని మార్గాల్లోనూ చేశారు. పాత పైకీలు పైర్లు, గత సింబ్లి, పార్లమెంటు ఎన్నికల్లో వినియోగించిన బ్యానర్లు, హెర్డింగులు, కరవ్వుగా పడియున్న సరుకులను (Waste material) ప్రచారానికి ఎక్కువగా ఉపయోగించారు. గోడలమీద అందంగా వ్రాసాక కేంద్ర ష్యక మంత్రి శ్రీ మన్ మోహన్ సింగ్ పర్యటన సందర్భంగా అధికార్లు టిని చెరిపించారు. మరల వలంటీర్లు వ్రాశారు. తర్వాత ముఖ్యమంత్రి , భజన్ లాల్ రెండు రోజుల పర్యటనకు హిస్సార్ రావడంతో రల అధికార్లు చెరిపించారు. మరోసారి గోడల మీద వ్రాయడం ంటీర్లకు తప్పలేదు. చిట్టచివరి బోర్డును 25 రాత్రి (ప్రతినిధుల సభ

జరిగే పంచాయత్ భవన్ సమీపంలోకి) వ్రాశారు. మొత్తం ప్రచార కార్యక్రమం 60 మంది 20 రోజుల పాటు చేశారు.

మహాసభ నిర్వహణకు అవసరమయ్యే పనులను విభజించి, ఆయా రంగాలకు ఒక్కో సభా కమిటీని ఏర్పరచారు. వాటి కన్వీనర్లుగా సీనియర్ నాయకులు నియమించబడ్డారు. ఎప్పటికప్పుడు సమీక్ష

జరిపి, కర్తవ్యాలూ తీసుకొంటుండడం వల్ల చిన్న చిన్న పాఠపాట్లు సైతం వెంట వెంటనే సరిదిద్దబడ్డాయని ఆహ్వాన సంఘ బాధ్యులు చెప్పారు. నాయకులేగాక చాలమంది కార్యకర్తలు 30 నుండి 50 రోజుల పాటు తమ తమ ఇళ్లకు పోకుండా హిస్సార్ లోనే ఉన్నారు.

మహాసభ నిర్వహణకు 26 నుండి 1వ తేదీ వరకు 200 మంది వలంటీర్లను, 50 మంది రిజర్వులోను కేటాయించారు. వీరిలో అత్యధికులు ఎస్.ఎఫ్.ఐ., డి.వై.ఎఫ్.ఐ., సి.ఐ.టి.యు. కార్యకర్తలు, మహిళా వలంటీర్లు ప్రశంసనీయ కృషి చేశారు. వీరిలో ఎక్కువమంది ఎస్.ఎఫ్.ఐ. నుండి లేదా ట్రేడ్ యూనియన్ రంగం నుండి వచ్చినవారు, వారి కుటుంబ సభ్యులు. ఈ కుటుంబాలలో ఉన్న చిన్న పిల్లలచేత జనరంజితమైన హర్యానా నృత్యాలను చేయించి ప్రతినిధుల మన్ననలను జన నాట్య మంచ్ వారు పొందారు.

ఇదిలా ఉండగా, మహాసభకు బెంగాల్ నుండి వచ్చిన అయిదుగురు మంత్రులు, వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన పార్లమెంటు మరియు ఆసెంబ్లీ సభ్యులు అతి నిరాడంబరంగా ఉండడం, సామాన్య ప్రజానీకంలో కలిసి పోవడం హర్యానా వాసులను దిగ్భ్రాంతిగా లిపిందని బాధ్యులు అన్నారు. మంత్రులు ప్రతినిధులతో కలిసి బహిరంగసభాస్థలి వద్ద క్రింద కూర్చోడం, టీ బంకు వద్ద నిలబడి టీ త్రాగడం ఆశ్చర్య పరిచిందనీ వారు చెప్పారు. కాగా "వేలాదిమంది ప్రజలు విచ్చేసినా ఏ చిన్న సంఘటనా జరగలేదనీ, మా వారికి ఏమాత్రం పని తగల లేద"ని ఒక పోలీసు ఉన్నతాధికారి ప్రశంసాపూర్వకంగా తమతో మాట్లాడినట్లు నిర్వాహకులు తెలిపారు. 1987 లో 'న్యాయ్ యుద్ధ్' పేరుతో హర్యానా అంతటా జరిగిన సభల్లో భాగంగా హిస్సార్ లో జరిగిన సభ తర్వాత ఈ అయిదు సంవత్సరాల్లో ఇంతటి సభను ఎవరూ నిర్వహించలేదనీ, దేశవ్యాప్త ప్రతినిధులు తిరిగి వెళ్లేటప్పుడు ఎంతో సంతృప్తి, ఉత్సాహంతో వెళ్లడం తమకు ఆనందంగా ఉందని, ఆత్మవిశ్వాసం ఇనుమడించిందని ఆహ్వాన సంఘ బాధ్యులు ఉత్సాహంగా చెప్పడంతో ఇంటర్వ్యూ ముగిసింది. "హిల్స్ ఆఫ్ లు హర్యానా కిసాన్ సభ ఎండ్ ఇట్స్ ఎలైన్".

శుభాకాంక్షలతో

శ్రీ ఆంజనేయ మోడరన్ రైస్మిల్లు

ప్రా: దేవరపల్లి నర్సిరెడ్డి
ఇర్ల లక్ష్మీకాంత రెడ్డి
కమలాపురం
ముదిగొండ మండలం, ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ పంచాయితీ
కొడవటి మెట్ట, రెడ్డిగూడెం,
తల్లాడ మండలం, ఖమ్మం జిల్లా.

సర్పంచ్ : కొణకంచి వెంకయ్య
ఉప సర్పంచ్ : గజాల రామయ్య
సభ్యులు : ఎస్.కె. బందెల
జి. సత్యనారాయణ
మెదుగు మరియుమ్మ
సర్పకల్లు సీయేసు
పానెం జాజి
దొడ్డిగర్ల సామేషు
అభివృద్ధి : రెడ్డిగర్ల జ్ఞానమ్మ

1. రోజ్ గార్ నిధులు 70 వేలతో గ్రామంలో రోడ్డు నిర్మాణం
2. గ్రామ పంచాయితీ భవనం.
3. బందెలదొడ్డి నిర్మాణం.

శుభాకాంక్షలతో

గ్రామ పంచాయితీ, కలకడమ
తల్లాడ మండలం, ఖమ్మం జిల్లా.

సర్పంచ్ : శ్రీ దిరిసాల దాసురావు
ఉప సర్పంచ్ : కర్నాటి నాగభూషణరెడ్డి
సభ్యులు : జెట్టి సత్యనారాయణ
బండి నాగేశ్వరరావు
బూరుగు నాగభూషణం
ఆదూరి వెంకటరత్నం
వడ్డే వెంకట సర్పమ్మ
వడ్డే రాఘవమ్మ
శీలం రాంరెడ్డి
ముళ్ళపాటి రామచంద్రం

శుభాకాంక్షలతో

క్రాంతి రెసిడెన్షియల్ కాలేజి

బల్లేపల్లి

ఖమ్మం

గ్రామ పంచాయితీ

ఎర్రబోయినపల్లి, కల్లూరు,
ఖమ్మం.

శుభాకాంక్షలతో

సర్పంచ్ : బీరపల్లి వీరాస్వామి
ఉప సర్పంచ్ : చోడేపూడి దమయంతి
సభ్యులు : బాడిస నారాయణ
ఆగుళ గోపయ్య
వేము అబ్రహం
కోట బుచ్చయ్య
నామా కృష్ణయ్య
వేల్పుల బుచ్చయ్య
బారెల్లి పుల్లయ్య

శుభాకాంక్షలతో

వందన మెడికల్ & జనరల్ స్టోర్స్

హనుమాన్ కాంప్లెక్స్
గంధీవోక్
ఖమ్మం జిల్లా.

శుభాకాంక్షలతో

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం

గుండాల, భద్రాచలం మండలం, ఖమ్మం జిల్లా

పాలక వర్గం	:	దై రెడ్డి	:	రసాల నర్సయ్య
అధ్యక్షులు	:	రావి జనార్దనరావు	:	యడ్ల సత్యనారాయణ
ఉపాధ్యక్షులు	:	బండారు రవి కుమార్	:	బుయ్యన చంటిబాబు
దై రెడ్డి	:	ధనేకుల వెంకటేశ్వరరావు	:	గోలి చెన్న కేశవులు
	:	దద్దుకూరి వెంకటరమణ	:	నోముల నర్సమ్మ, (నామినేటెడ్)
	:	యరపా సీరాజు, రసాల నరసింహారావు	:	ఎస్. రుక్మిణమ్మ
	:	నానుపల్లి వరదా రావు	:	

శుభాకాంక్షలతో

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం

మర్రిగూడెం, భద్రాచలం మండలం, ఖమ్మం జిల్లా

పాలక వర్గం	:	దై రెడ్డి	:	సి. హెచ్. నాగేశ్వరరావు
అధ్యక్షులు	:	ఆవుల నాగమయ్య	:	కె. అనంతరావు
ఉపాధ్యక్షులు	:	కొరకాసు నాగేశ్వరరావు	:	ఎ. సింహాచలం
దై రెడ్డి	:	ఎస్. నరసింహారావు, వరకా లక్ష్మణ	:	అరస నాగేశ్వరరావు
	:	నాగులవంచ వెంకటనర్సయ్య	:	డి. వెంకటప్పయ్య
	:	నానుపల్లి వరదా రావు	:	ఉప్పల సుభద్ర (నామినేటెడ్)
	:	మడెం కన్నయ్య	:	టి. వరలక్ష్మి (నామినేటెడ్)

శుభాకాంక్షలతో

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం

పాలక వర్గం	:	దై రెడ్డి	:	ఎన్. వెంకటేశ్వరరావు
అధ్యక్షులు	:	కిలారు వెంకటేశ్వరరావు	:	ఎమ్. రామారావు
ఉపాధ్యక్షులు	:	జి. సీతారాములు	:	సి. హెచ్. రోశయ్య
దై రెడ్డి	:	పి. సింగరయ్య	:	సి. హెచ్. బాబూరావు
	:	డి. పెంటయ్య	:	జె. నాగేశ్వరరావు
	:	ఎమ్. పున్నయ్య	:	ఐ. వార్యతీ దేవి (నామినేటెడ్)
	:	జె. జనార్దన రావు	:	ఐ. రేణుక (నామినేటెడ్)

ఖమ్మం జిల్లాలో వ్యవసాయ రంగం పరిస్థితి

ఖమ్మం జిల్లాను ఖమ్మం మెట్టు అని కూడా పిలుస్తారు. స్తంభాద్రి అనే పేరునుండి ఈ పేరు పుట్టింది. దీని వైశాల్యం 76029 చ.కి.మీ. రాష్ట్ర వైశాల్యంలో 5.82 శాతం. జిలా జనాభా 2200081.

ఈ జిల్లా వాతావరణం వేసవిలో వేడిగానూ, చలికాలంలో బాగా చల్లగాను వుంటుంది. ప్రధానంగా నైరుతి రుతుపవనాల వలన ఎక్కువ వర్షం పడుతుంది. జూన్-సెప్టెంబర్ ల మధ్య (నైరుతి) 799 మి.మీ. ఈశాన్య రుతుపవనాల వలన (అక్టోబర్ - డిసెంబర్ ల మధ్య) 126 మి.మీ. సాధారణ వర్షపాతంగా వుంది. ఈ సరి (1992) నైరుతి రుతుపవనాల ప్రభావంతో 901 మి.మీ. నమోదైంది. సాధారణ వర్షపాతం కన్నా 8 శాతం తగ్గింది.

జిల్లాలో గోదావరి, శబరి, కన్నెరసాని, మునేర్, పాలేరు, ఆకేరు, వైరా, నదులు ప్రధానమైనవి. గోదావరినది ఈ జిల్లాలో 181 కి.మీ. దూరం ప్రవహిస్తుంది. శబరి గోదావరి యొక్క ముఖ్య ఉపనది. ఈనది గోదావరిలో కలిసే కూనవరం వద్ద తరచుగా ముంచెత్తుతుంది. జిల్లాలో కట్టేరు, తాలిపేరు అనే వాగులున్నాయి. పాలేరు, వైరా, సింగభూపాలెం, బేతుపల్లి, లంకసాగర్ ప్రధానంగా పేర్కొనదగిన ప్రాజెక్టులు. పాలేరు కింద 18 వేలు, వైరా కింద 24 వేల ఎకరాలు సాగవుతున్నది. సింగభూపాలెం కింద 2 వేల ఎకరాలు, 2. బేతుపల్లి ద్వారా 700 ఎకరాలు లంకసాగర్ 7 వేల ఎకరాలు, బయ్యారం చెరువు కింద 5 వేలు, పాల్వంచ చెరువు కింద 3500 ఎకరాలు సాగవుతుంది. నాగార్జునసాగర్ ఎడమ కాలువ ద్వారా జిల్లాలో 2 లక్షల 12 వేల ఎకరాలు సాగవుతుంది. కాని తరచుగా కాలువ గండ్లు పడటం, తదితర కారణాల ద్వారా కాల్య చివర భూములకు నీరందడం కష్టంగా వుంది. 3వ జోన్ కింద ఇంకా కొన్ని కాల్యాల నిర్మాణం జరగవలసి వుంది.

జిల్లాలో నికర సాగు భూమి పది లక్షల 77 వేల ఎకరాలు. మొత్తం జిల్లా విస్తీర్ణంలో ఇది 30 శాతం. 48 శాతం భూమి అడవుల కింద వుంది. మొత్తం సాగయ్యే విస్తీర్ణంలో 88 శాతం ఆహారధాన్యాలు పండిస్తున్నారు. మిర్చి, చెరకు, ప్రత్తి, వేరుశనగ, పొగాకు ప్రధానమైన వ్యాపార పంటలు. మొత్తం శ్రామికుల్లో 20 శాతం సన్నకారు 34 శాతం చిన్నకారు 29 శాతం మధ్యరకం సాగుదార్లున్నారు. 17 శాతం కామందులున్నారు. సగటు కమతం విస్తీర్ణం 7.71 ఎకరాలు.

జిల్లాలో నల్లభూములు, ఎర్రభూములు ఎక్కువగా వున్నాయి. ఎక్కువ భాగం ఎర్రనేలతో నిండి వుంది. మధిర, బూర్గుంపాడు ప్రాంతాల్లో నల్ల భూములు ఎక్కువ. సాధారణంగా ఖరీఫ్ సీజన్ లో 4

లక్షల ఎకరాలు సాగవుతుంది. కాని 1991 ఖరీఫ్ లో మెట్టు పంటలు 4 లక్షల 70 వేల ఎకరాలు సాగవగా ఈ సరి సెప్టెంబరు 23 నాటికి 3 లక్షల 70 వేల ఎకరాలు మాత్రమే సాగింది. సకాలంలో వర్షాలు పడకపోవడం దీనికి ప్రధాన కారణం. మెట్టు ఏరియాలో కరువు సమస్య నెదుర్కొంటున్నాయి. వరి గత సరి 3 లక్షల 80 వేల ఎకరాల్లో వేయగా ఈ సరి అందులో 80 శాతం మాత్రమే సెప్టెంబర్ ఆఖరు సాగింది. సాగర్ నీళ్ళు ఆలస్యంగా వదలడం, వదిలిన తర్వాత కూడా సరిగ్గా రాకపోవడం దీనికి కారణం.

మొత్తం మీద వ్యవసాయ రంగం పరిస్థితి ఈ సంవత్సరం క్లిష్టంగానే వున్నది.

రైతు ఉద్యమ నిర్మాణం : జిల్లాలో బలమైన సంఘటి రైతాంగ ఉద్యమమున్నది. గత సరి ఎరువుల ధర పెంచినపుడు పా బేధాలతో నిమిత్తం లేకుండా రైతాంగమంతా రైతు సంఘం ఆధ్వర్య ఏకమై సాగింది. మిర్చి ధర పడిపోయిన సందర్భంలో (1988) సదస్సులు జరిపి ఆందోళన చేసిన తర్వాత బాగా మెరుగైంది. జిల్లా నీటి వనరుల సమస్యలపై అనేక ఆందోళనలు సాగిస్తున్నది. సరి ఎరువుల ధర పెంచినపుడు దాదాపు 70 - 80 కేంద్రా రాస్తారోకోలు నిర్వహించారు. రైతు వారోత్సవాల సందర్భంగా 16 గ్రామాల్లో పతాకావిష్కరణలు, సమావేశాలు నిర్వహించబడ్డాయి. టివల కాలంలో 14 రాష్ట్ర మహాసభలు, 1989లో 26వ అఖిల భారత కీసాన్ మహాసభలు అత్యంత జయప్రదంగా నిర్వహించి కీసాన్ మహాసభ సందర్భంగా 5 లక్షల మందితో ర్యాలీ జరిగింది.

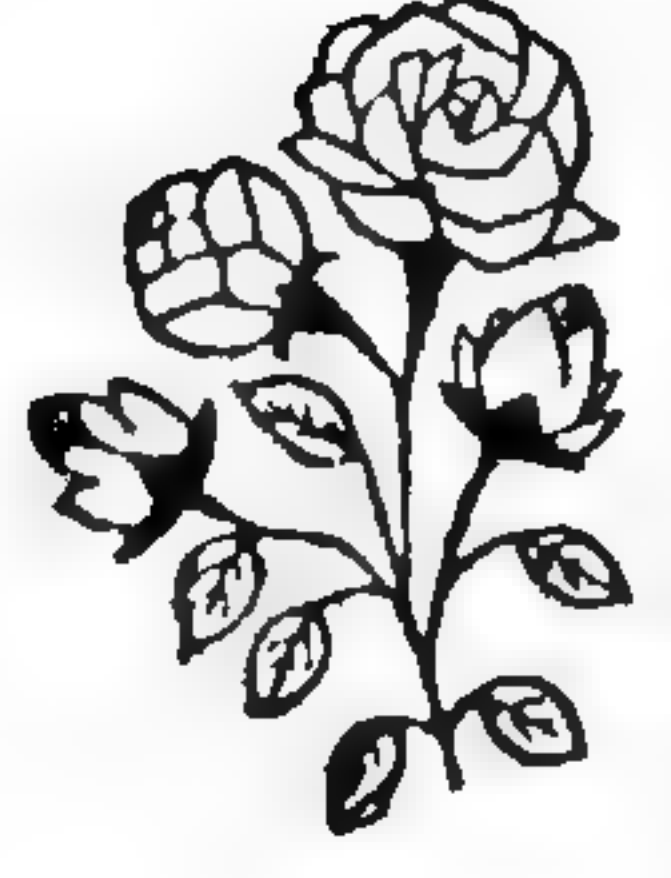
ఈ సరి మే 7వ తేదీన మధిరలో జిల్లా మహాసభ జరిగి శ్రీయుతులు కె.యల్. నర్సింహారావు, వనం నర్సింగరావు అధికార్యదర్శులుగా ఎన్నికైనారు.

ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం

కలకొడిమ - 8. నెం. 653 TE ఖమ్మం జిల్లా

మొత్తం సభ్యుల సంఖ్య	564
అప్పుదాణ సంఖ్య (loaning)	462
సంఘం యొక్క మొత్తం బాకీ	10-10-92 నాటికి
స్వల్పకాలిక అప్పులు (SA)	9.21 లక్షలు
దీర్ఘకాలిక అప్పులు (MTC)	1.09 లక్షలు
మొత్తం	10.30

ఈ సంవత్సరంలో సొసైటీ గడించిన లాభం 1.10 లక్షలు. గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం పెరిగిన అప్పు 5.10 వేలు. ఈ సంవత్సరం 100% సంఘం నుండి వసూలు చేయడమైనది. ఈ సంవత్సరం ఎరువుల వ్యాపారం చేసినది 4 లక్షలు.

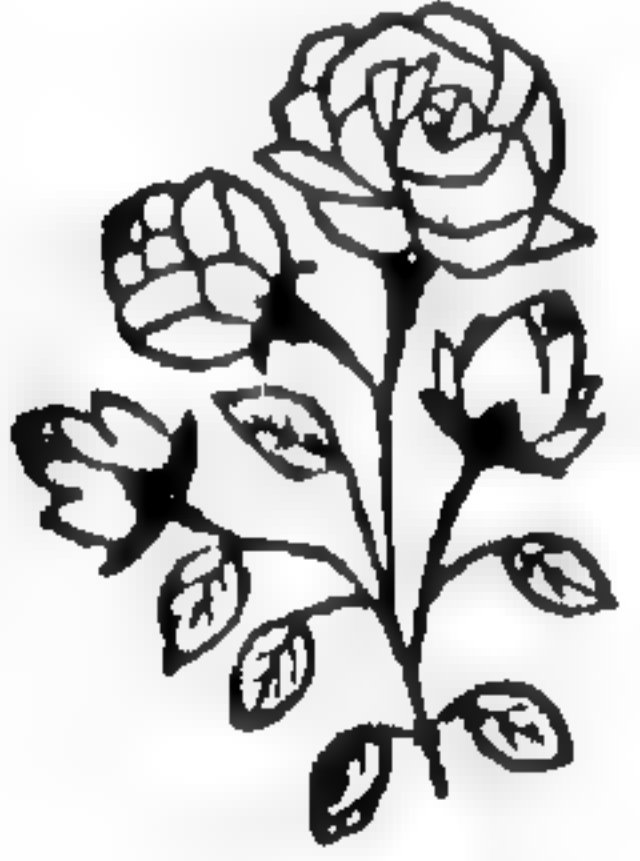
డైరెక్టర్ల పేర్లు

ఎన్నిక కాబడిన తేది. 29-1-92

అధ్యక్షులు	తాతా భాస్కర రావు	డైరెక్టర్లు	కొమ్మినేని ప్రసాదరావు, దిరిదాల పద్మ,
ఉపాధ్యక్షులు	సూరంపల్లి కృష్ణారావు		బిళ్ళల కృష్ణ, కోడూరి ముత్తయ్య,
డైరెక్టర్లు	షేక్ చిన మదార్ సాహెబ్		మోదుగు భూషణం, ఎమ్. ప్రతాపరెడ్డి
	అద్దంకి బంగారయ్య, ఆదూరి వెంకటయ్య		కార్యదర్శి
	కొమ్మినేని వెంకట నారాయణ,		PACS, కలకొడిమ

గ్రామ పంచాయితీ కమిటీ

కలకొడిమ, తల్లాడ మండలం, ఖమ్మం జిల్లా

సర్పంచ్	శ్రీ దిరిశల దాసురావు
ఉప సర్పంచ్	కర్నాటి నాగభూషణ రెడ్డి
సభ్యులు	ఆదూరి వెంకట రత్నం
	బండి నాగేశ్వర రావు
	జె. సత్యనారాయణ
	బూర్గు నాగభూషణం
	శీలం రామిరెడ్డి
	పేటూరి రామచంద్రం
	శ్రీమతి వి. వెంకట నరసమ్మ
	శ్రీమతి వి. రాఘవమ్మ
	శ్రీమతి మోదుగు నాగమ్మ

రోజ్ గార్ నిధులు వచ్చినవి 1989-1993 వరకు రు. 2.63 లక్షలు. గ్రామంలో స్కూలు భవనం నిర్మాణం, చెరువు అలుగు నిర్మాణం. ప్రైమరీ స్కూలు నుండి ఆప్టర్ ప్రైమరీ స్కూలుకు ఆప్గ్రేడు చేయించబడినది. స్కూలు కాంపౌండ్ నిర్మాణం మరియు బస్స్టాపురం గ్రామంలో స్కూల్ రిపేర్లు చేయబడినవి. రెండు గ్రామాల్లో 50 బ్యూట్ లైట్లు వేయబడినవి. ఇది గాక పంచాయితీ నిధుల నుండి ఇతర ప్రభుత్వ వనరులను ఖర్చుచేసి గ్రామ పంచాయితీ తన ఇంటర్నల్ రోడ్డు, చెక్ డ్యాంలు, చెరువు అలుగు నిర్మాణం, మినీ వాటర్ స్కీం, మంచినీటి బావుల నిర్మాణం చేయడమైనది. 6 బోర్లు, రోడ్డు నిర్మాణం చేయబడినది.

రాష్ట్రంలో చక్కెర ఉత్పత్తి గణనీయంగా పెరుగుదల

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పంచదార ఉత్పత్తి పెరిగింది. కొత్తగా ప్రారంభమయిన మూడు ఫ్యాక్టరీలతో కలిసి రాష్ట్రంలో 36 చక్కెర కర్మాగారాలు పనిచేస్తున్నాయి. 1992 జూన్ నెలఖరీతో ముగిసిన సీజనుకు సంబంధించి లభ్యమయిన తాజా సమాచారం ప్రకారం రాష్ట్రంలో 1991-92లో 84 లక్షల 61 వేల బన్నుల చెరకు అవి క్రష్టింగు చేశాయి. 83 లక్షల 72 వేల క్వంటాళు పంచదార పుత్పత్తి జరిగింది. గత సీజనులో 72 లక్షల 95 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి 70 లక్షల 7 వేల క్వంటాళు చక్కెరను పుత్పత్తి చేశాయి. గత సంవత్సరంతో పోల్చి చూస్తే, యిప్పుడే ముగిసిన సీజనులో రాష్ట్రంలో చక్కెర ఉత్పత్తి 19.48 శాతం పెరిగింది. 16 శాతం అధికంగా చెరకు ఆడటం జరిగింది. రాష్ట్రంలో చక్కెర కర్మాగారాలన్నింటి సగటు రికవరీ శాతం గత సంవత్సరం 9.61 కాగా, ఈ సంవత్సరం అది 9.89 శాతం. రికవరీ శాతం పెరగటంతో ఆడిన చెరకు పరిమాణంలో కనిపించిన పెరుగుదలను మించి, చక్కెర పుత్పత్తిలో పెరుగుదల సాధ్యమయింది.

రాష్ట్రంలోని ఈ చక్కెర కర్మాగారాలు దాదాపుగా అన్నీకూడా జూన్ నెలఖరీలోపునే క్రష్టింగు ముగించాయి. కాగా 92 ఏప్రిల్ 8న క్రష్టింగు ప్రారంభించిన ఎం పీ సుగర్స్ (నాయుడుపేట) జూన్ 19న బ్రయల్ క్రష్ ప్రారంభించిన శ్రీ వాణీసుగర్సు (పుంగనూరు) మాత్రం మిగతా ఫ్యాక్టరీలలో క్రష్టింగు ముగించిన తర్వాత కూడా కొనసాగించాయి.

హెచ్చు క్రష్టింగు, హెచ్చు పుత్పత్తి, హెచ్చు రికవరీ

రాష్ట్రం మొత్తంగా చూచినప్పుడు గత సంవత్సరం కంటే ఎక్కువ చెరకును క్రష్టింగు చేయటం, హెచ్చు పంచదారను పుత్పత్తి చేయటం, హెచ్చు రికవరీని సాధించటం జరిగింది.

సహకార రంగం :

సహకార రంగంలో గల 18 కర్మాగారాలూ కలిసి మొత్తం 29 లక్షల 96 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి, 28 లక్షల 47 వేల క్వంటాళు పంచదారను పుత్పత్తి చేశాయి. గత సంవత్సరం 29 లక్షల 99 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి 27 లక్షల 29 వేల క్వంటాళు చక్కెరను పుత్పత్తి చేశాయి. రాష్ట్రంలోని సహకార కర్మాగారాల మొత్తం క్రష్టింగు గత సంవత్సరం ఈ సంవత్సరమూ దాదాపు ఒకే స్థాయిలో వుంది.

అయినా చక్కెర పుత్పత్తి మాత్రం 4.32 శాతం పెరిగింది. గత సంవత్సరం 9.10 శాతంగా వున్న రికవరీ, ఈ సంవత్సరం 9.50 శాతానికి పెరగటమే. అందుకు దోహదపడింది. సహకార రంగంలో రికవరీ 3.40 శాతం పెరిగింది.

ప్రభుత్వరంగం :

ఇక ప్రభుత్వ రంగంలోని నిజాం సుగర్ ఫ్యాక్టరీ యూనిట్లు 8 కలిసి, 17 లక్షల 57 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి 17 లక్షల 19 వేల క్వంటాళు పంచదారను పుత్పత్తి చేశాయి. సగటున 9.78 శాతం రికవరీ వచ్చింది. అవే కర్మాగారాలు గత సీజనులో 19 లక్షల 53 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి 18 లక్షల 26 వేల క్వంటాళు చక్కెరను పుత్పత్తి చేశాయి. అప్పటి రికవరీ శాతం 9.35 మాత్రమే ప్రభుత్వ రంగ కర్మాగారాలు ఆడిన చెరకు గత సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం పదిశాతం తక్కువ. పుత్పత్తి చేసిన చక్కెర 5.86 శాతం తక్కువ చక్కెర రికవరీ మాత్రం 0.43 శాతం పెరిగింది.

ప్రైవేటు రంగం :

ప్రైవేటు రంగంలో పది కర్మాగారాలున్నాయి. అందులో మూడు కొత్తగా ఈ సంవత్సరమే క్రష్టింగు ప్రారంభించాయి. ప్రైవేటు రంగంలోని కర్మాగారాలన్నీ కలిసి 37 లక్షల 7 వేల బన్నుల చెరకు ఆడి 38 లక్షల 6 వేల క్వంటాళు పంచదారను పుత్పత్తి చేశాయి. సగటు రికవరీ 10.27 శాతం. గత సంవత్సరం 23 లక్షల 43 వేల బన్నుల చెరకును ఆడి, 24 లక్షల 52 వేల క్వంటాళు పంచదారను పుత్పత్తి చేశాయి. గత సంవత్సరంతో పోల్చితే ఈ సంవత్సరం 58.22 శాతం అధికంగా చెరకును ఆడటం, 55.22 శాతం అధికంగా చక్కెర పుత్పత్తి చేయటం జరిగింది. కాగా రికవరీ మాత్రం తగ్గింది. గత సంవత్సరం 10.47 శాతం కాగా అది ఈ సంవత్సరం 10.27 మాత్రమే.

ప్రైవేటు రంగంలో కొత్తగా ప్రారంభించిన మూడు కర్మాగారాలలో రికవరీ శాతంగా తక్కువగా వచ్చింది.

రాష్ట్రంలోని మిగతా కర్మాగారాలలో రికవరీలు 8.22 నుంచి 11.05 శాతం వరకు తరతమ స్థాయిలలో వున్నాయి. నిజాం సుగర్ ఫ్యాక్టరీ (మిర్యాలగూడ) 8.22 శాతం. శ్రీ సర్వారాయ సుగర్ (చెల్లూరు) 11.05 శాతం.

గత సీజనులో అందరికంటే తక్కువ రికవరీ కడ కో ఆపరేటివ్ ఫ్యాక్టరీది 7.53 కాగా, అందరికంటే హెచ్చు రికవరీ కె.సి.పి. (పుయ్యూరు) 10.38 శాతం.

ది విస్సా కోడేరు ప్రాథమిక వ్యవసాయ సహకార పరపతి సంఘం లిమిటెడ్ నె. 1806. విస్సాకోడేరు - పాలకోడేరు మండలం, ప||గో|| జిల్లా.

"ఒక్కరికోసం అందరూ - అందరికోసం ఒక్కరు" మా సంఘం తేది. 19-3-1914లో ప్రారంభించబడి గ్రామ ప్రజలకు, స్వల్ప, మధ్య, దీర్ఘకాలిక రుణములు పంపిణీ చేయుచూ, మరియు S.B A/c. R.D A/c. F.D సేకరణ చేయుచున్నాము. మరియు ఎరువులు, పురుగుమందులు, విత్తనాలు, పాఠ్యపుస్తకాలు, బట్టలు అమ్మకం కల్పించుతూ ది. 27-1-92న శ్రీ తాళ్ళపూడి చిన్నయ్యగారు అధ్యక్షులుగా పాలకవర్గముచే ఎన్నుకోబడి 1992 - 93 సం|| సెంట్రల్ బ్యాంకునకు చెల్లించవల్సిన మొత్తం డిమాండును, పూర్తి 30-6-92 నాటికి చెల్లించి వేసినామని తెలియజేయటానికి సంతోషిస్తున్నాము.

- మా సంఘ అభివృద్ధి కాంక్షిస్తూ నడిపిస్తున్న సెంట్రల్ బ్యాంకు చైర్మన్ గారు గౌరవనీయులైన శ్రీ వి.వి.ఆర్. పార్థసారథిగార్లు, పార్లమెంటు సభ్యులైన శ్రీ భూపతిరాజు విజయకుమార్ రాజుగారు, ఎమ్.ఎల్.ఎ. శ్రీ ఎ. సుభాష్ చంద్రబోస్ గార్లకు మరియు జి.ఎమ్. గారు మరియు ఏలూరు సీబ్బండికి, భీమవరం బ్రాంచి మేనేజరు మరియు సీబ్బండికి మా కృతజ్ఞతలు తెలియజేసుకుంటున్నాము.

పాలకవర్గం

తాళ్ళపూడి చిన్నయ్య	అధ్యక్షులు	శ్రీ బొక్కే రామకృష్ణ
మేళం పురుషోత్తం,	ఉపాధ్యక్షులు	శ్రీ ఆరేపల్లి సత్యనారాయణ
శ్రీ పి. లచ్చిరాజు,	కార్యదర్శి	భూపతిరాజు రామకృష్ణంరాజు
శ్రీ బొర్రా కోటేశ్వరరావు,	డైరెక్టరు	శ్రీ కారుమంచి కృష్ణ
శ్రీ కోసూరి త్రిమూర్తులు,	"	శ్రీ జి.వి.వి. సత్యనారాయణ
శ్రీ వర్ధనపు రామన్ విజయకుమార్	"	శ్రీ మతి మండా సావిత్రి
శ్రీ రాంబరెకల పెద్దిరాజు		శ్రీ మతి వర్ధనపు శాంతమ్మ మరియు ఆఫీసు సీబ్బండి.

Abinandana Electricals & Engineers

Near Bus Stand ingate, Khammam - 507001.

శ్రీ అభినందన ఎలక్ట్రికల్స్ & ఇంజనీర్స్

బస్టాండ్ లోపలి గేటు వద్ద, ఖమ్మం - 507001.

మావద్ద అన్ని రకముల, ఎలక్ట్రికల్ గూడ్స్, కరెంట్ మోటార్లు, H.T.P వైండింగ్ వైరు, మరియు పుష్పక సీలింగ్ ఫ్యాన్స్, పి.వి.సి. పైప్స్, ఫిట్టింగ్ లభించును.

ప్రాప్రయిబర్
మద్దికుంట్ల శ్రీనివాస్ రెడ్డి
ఖమ్మం.

32వ వేజీ తరువాయి భాగం

వ్యవసాయోత్పత్తులు పెరిగి, రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థలోనే పెద్దమార్పు వచ్చే అవకాశముంది. కానీ ఈ ప్రభుత్వం సారా సీసాల ప్రలోభంతో కష్టజీవుల ఓట్లతో గద్దెనెక్కి, ప్రజాక్షేమాన్ని గాలికొదిలి, సారాజాల సంక్షేమాన్నే పరమార్థంగా ఎంచుకొన్నది. కష్టజీవుల కష్టాల్లిలానికి రుచిమరిగి, పైపెచ్చు ఈ ఆదాయమే లేకపోతే సంక్షేమ పథకాలనమలు జరిపేదెట్లా అని వాపోతోంది. నిజంగా ప్రజాసంక్షేమాన్ని కాంక్షించే ప్రభుత్వమయితే, కష్టజీవుల నోటిదగ్గర కూడు లాగేయనక్కరలేదు. మనస్సుంటే మార్గముండకపోదు.

అదే సందర్భంగా, ఒక్క సారాకు సంబంధించి మాత్రమేగాదు, మొత్తం కష్టజీవుల, మహిళల కన్నీటి గాథలకు ఈ ప్రభుత్వ విధానాలే కారణమన్న వాస్తవాన్ని వారికి తెలియజెప్పాలి. ఆ దుష్ట విధానాలకు వ్యతిరేకంగా జరిగే పోరాటానికి సారా వ్యతిరేకోద్యమాన్ని జోడించాలి. "మాకు సారావద్దు - బియ్యం కావాలి" అని నినదించాలి. ఈ ఉద్యమానికి ప్రజాతంత్రవాదులు, రైతాంగం తమ సంపూర్ణ మద్దతును అందించాలి.

ఆడవాళ్ళు అబలలు కాదు సబలలని నిరూపించిన సారా వ్యతిరేక ఉద్యమం

యస్. పుణ్యవతి, సహాయ కార్యదర్శి
ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా సంఘం

గత 3 మాసాలుగా నెల్లూరు జిల్లాలోను, గత మాసం నుండి రాష్ట్రవ్యాప్తంగా సాగుతున్న సారా వ్యతిరేక ఉద్యమం తీవ్ర సంచలనం సృష్టిస్తోంది. అబలలుగా, శక్తిహీనులుగా, చంచల స్వభావులుగా, రెండవ తరగతి పౌరులుగా ఈ సమాజంలో పరిగణింపబడుతున్న 'ఆడ' వాళ్ళు ఆదిశక్తులయ్యారు. సారా పంటలు జరగవలసిన సెప్టెంబరు 11న నెల్లూరులో 50 వేలమంది ప్రధానంగా స్త్రీలు మహా ప్రదర్శన నిర్వహించి వేలంపంటలు అడ్డుకున్నారు.

అది మొదలు, ప్రభుత్వం వేలంపంటలు జరుపుతామని ప్రకటించిన ప్రతిసారీ, వేలనంఖ్యలో మహిళలు ఏకేటంగులు, ధర్నాలు జరిపి గత నెలరోజులుగా వేలం పంటల నడ్డుకుంటున్నారు. నెల్లూరు జిల్లా ఉద్యమ స్ఫూర్తితో నేడు రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉద్యమం సాగుతున్నది. రాజకీయ విభేదాల కఠితంగానూ, ఏ

రాజకీయాలకీ సంబంధంలేని స్త్రీలు ఈ ఉద్యమంలో స్పృహనియన్గా పాల్గొంటున్నారు. సారా జీవులకడ్డం పడుతున్నారు. కొట్లు మూయిస్తున్నారు. ప్రదర్శనలు, ధర్నాలు, నిరాహార దీక్షలు నిర్వహిస్తున్నారు. యువకులు, మధ్యతరగతి మహిళలు ఏరికీ అండదండలిస్తున్నారు.

రాష్ట్రంలో వివిధ మహిళా సంఘాలు స్థానిక మహిళా మండళ్ళు తమ శక్తిమేరకు చురుకుగా పాల్గొంటున్నారు. ప్రధానంగా ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళా సంఘం శాఖలు గ్రామస్థాయినుండి జిల్లా, పట్టణ స్థాయి వరకు ఇతర సంఘాలను, స్థానిక పెద్దలను కలుపుకొని పోరాట కమిటీలను ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. ప్రదర్శనలు, ధర్నాలు, సదస్సులు నిర్వహిస్తూ కరపత్రాలు పంచుతూ, సారా త్రాగడంవల్ల ఆర్థికంగా, సాంఘికంగా, ఆరోగ్యరీత్యా కుటుంబాల్లో కలిగే అనర్థాలను వివరిస్తూ ప్రచారం చేస్తున్నారు. మహిళలే గాక సారా త్రాగే పురుషులు కూడా ఈ ఉద్యమంలో పాల్గొనేటట్లు చేస్తున్నారు.

పత్రికలు ఈ ఉద్యమానికి పూర్తి సహకారాన్నిస్తున్నాయి.

ఉద్యమ వార్త లేని రోజు లేదు. సారాజలను పెంచి పోషిస్తూ, వారి అండదండలతో గడ్డె నెక్కిన వారిలో సహా అన్ని రాజకీయ పార్టీలు మహిళలు ప్రారంభించిన ఈ ఉద్యమానికి మద్దతు నివ్వక తప్పని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కష్టజీవుల కష్టాలతో మమేకమై మహిళా ఉద్యమానికి పూర్తి అండదండలిస్తూన్న వామ పక్షాలు, ప్రజాసంఘాలు, మేధావులు పూర్తి సహాయ సహకారాలందిస్తున్నారు.

అయితే ఇదే సందర్భంలో

ఈ ఉద్యమం ప్రారంభమయిన పూర్వపరాలు, అందుకు దారితీసిన ఆర్థిక, సామాజిక పరిస్థితులు ఒక్కసారి పరిశీలించాలి.

కష్టజీవులైన వ్యవసాయ కూలీలు, పట్టణంలోని అసంఘటిత కార్మికులు అతి కొద్ది సంపాదనల ప్రధానభాగం సారా వ్యాకెట్లకు తగలేస్తున్నారు. కుటుంబ పోషణకై వెచ్చించేది అతి స్వల్పం. పై తన్నులు, తగువులతో కుటుంబీకీవితంలో అరాచక వాతావరం

మేర్పడింది. పిల్లల ఆలనా పాలనా చూసే దిక్కులేదు, వారికి సరైన తిండిలేదు, చదువులేదు, ధోంగతనాలకు సైతం పాల్పడుతున్నారా అరాచకులుగా మారుతున్నారు. కష్టజీవుల్లో సాంఘిక, సాంస్కృతిక జీవనం దిగజారడానికి త్రాగుడు ఒక కారణం. వారిలో ఉండాల్సి ఐక్యతకిది గొడ్డలిపెట్టుగా మారింది. స్త్రీలపై అత్యాచారాలకు, భూస్వామి శక్తులు ఒక కారణం కాగా, ఒళ్ళు తెలియని త్రాగుడు మైకం ఒక ప్రధాన కారణం. తల్లెవరో, చెల్లెవరో తెలియని పరిస్థితి. పెట్టుబడిదార్ల, భూస్వామి శక్తుల పై వేటు సైన్యాలకు 'సారా' మహామృతం. ఈ స్థితిలో, ఆ ఉద్యమ స్ఫూర్తితో నెల్లూరు జిల్లా దూబగుంట్లలో మహిళలు సారా వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించారు. పల్లెలో తమ వారికి నచ్చజెప్పాలి గ్రామంలో పెద్దల అండదండల తీసుకొన్నారు. సారా జీవుల అటకాయించారు. సారా అంగడికి తాళం పెట్టించారు. ఈ స్ఫూర్తి జిల్లాలో ఒక టాకటిగా అనేక గ్రామాలకు వ్యాపించింది. మా ప్రతిపక్షం నెల్లూరు జిల్లా గ్రామాల్లో పర్యటించే సందర్భంలో మా గుండె కదిలించే అనేక అనుభవాలెదురయ్యాయి. త్రాగివచ్చి కమ్మగా

పసిబిడ్డను కాలితో తొక్కి చంపిన తండ్రులు, కత్తితో భార్య చెవి కోసిన భర్తలు, స్నానానికి పోతూ తడికమీద భార్యవేసికొన్న చీరెనెత్తుకుపోయిన భర్తలు, ఇంట్లో గ్లాసులు, చెంబులేగాదు దీపం బుడ్డితో సహా అమ్మకున్న కుటుంబ పోషకులు - ఇలా అనేకులు మాకు తారసీల్చారు.

“త్రాగిన రోజుల్లో ఏనాడు భార్యబిడ్డలతో మంచి చెడ్డలు మాట్లాడింది లేదు. త్రాగి అర్థరాత్రి, అపరాత్రి రావడం, ఇంటి ఖర్చుకు పైసలివ్వకపోగా, మంచికూర లేదని, కూడు లేదని తన్నడం, ఎప్పుడైనా డబ్బు మిగిలితే ఏ ఎండు చేపలో తెచ్చి అర్థరాత్రి వేళ వండమనడం, అదేమంటే పడేసి బాదడం - ఇదీ రోజువారీ బాగోతమమ్మా. మా కొంపల్లో ఆనాడు తన్నులు తిన్నాం. అంగళ్ళు మూయించాక ఈనాడు అన్నం తింటున్నాం”, ఇటువంటి గాథలు మాకు ప్రతి ఊరిలో వినబడ్డాయి. “సారా రేటు తగ్గిస్తే మీరు ఉద్యమాన్ని ఆపుతారా” అని మేమడిగిన ప్రశ్నకు “ఇవాళ మాపిల్లలు డబ్బుదొరక్కా ఖాళీ ప్యాకెట్లలో నీళ్ళోసుకుని తాగుతున్నారు. రేటు తగ్గితే గూట్లో రూపాయెత్తుకుపోయి తాగొస్తారు. ఇవాళ తండ్రులు చెడ్డారు. ఇంకా పిల్లలు కూడా చెడ్డానికా అమ్మ రేటు తగ్గడం” ఇదీ వారి నుండి మేము పొందిన సమాధానం.

అయితే ఈ సమస్య ఈనాటిది కాదు కదా! ఇప్పుడే ఎందుకు వచ్చింది అనే ప్రశ్న రాకమానదు. అదే మేము ఒక గ్రామంలో మహిళను ప్రశ్నిస్తే వచ్చిన సమాధానం “ఇన్నాళ్ళున్నట్టే ధర లిప్పుడున్నయ్యా? కందిపప్పు కిలో 18 రు. బియ్యం 7 రు. ఇదివరకెప్పుడయినా ఇట్లున్నదా”? మరో గ్రామంలో ఒక మహిళ నుండి వచ్చిన సమాధానం “చదువుకుంటున్నాంకదా! రోజూ అందరం ఒక దగ్గర కూకుంటున్నాం, ఉష్టం, సుఖం మాట్లాడుకుంటున్నాం, అంగడి మూయిస్తే బతుకులు రాగవుతాయనుకున్నాం, మూయించాం.”

కేంద్రంలోను, రాష్ట్రంలోను కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాల పుణ్యమని రలు చుక్కలంటాయి. సబ్సిడీ బియ్యం నామమాత్రమైంది. ఈమధ్య లంలో 25% నుండి 30% పెరిగాయి. ఆర్థిక సంక్షోభ భారాలు వ్యజీవులపై పడుతున్నాయి. అందులో ప్రధానంగా కుటుంబాన్ని క్రిందిదే మహిళలు భారం మోస్తున్నారు. వచ్చే కొద్దో గొప్పో కూలి బ్బులు మగవాళ్ళు సారాకి తగలేస్తున్నారు. వీటికి తోడు, పని దినాలు ోజా రోజాకి తరిగిపోతున్నాయి. ఆడవాళ్ళకి ఇంకా తగ్గిపోతున్నాయి. ఖాళీ రేట్లలో సగానికి సగం తేడా. గ్యాసు పాయి్యలు, రిప్రజరేటర్లు, షింగు మెషిన్లు వచ్చాక పాచిపన్లు కూడా దొరకని పరిస్థితి ఏర్పడింది. గిలిన మగవాడి సంపాదన సారాకి పోతే ఇంక బ్రతికేదెట్లా! కనుక ాదరూ ఏకమయితే సారాను ఆపవచ్చు. ఇదీ వారి జీవితాలు బాగు కిందుకు వెను వెంటనే వారికి దొరికిన పరిష్కార మార్గం కనుక ాదరూ ఏకమయ్యారు. సంఘటిత శక్తితో కార్యరంగంలోకి దూకారు. ాగే పురుషులతో సయితం అందరి మద్దతూ పొందారు. కొట్లు గాయించడానికి సిద్ధపడ్డారు. అక్షర ఉద్యమం వారికి అండదండ ప్పింది.

అయితే వారికి తెలియని సంగతొకటుంది. కచ్చెదుట సారా కొట్టు యజమాని శత్రువుగా కన్పిస్తున్నాడు తప్ప వెనకుండి నడిపిస్తున్న ప్రభుత్వం, సారా కంట్రాక్టర్ల పాత్ర వారికి అర్థం కాలేదు. ఎక్స్యూజా పోలీసుల రంగ ప్రవేశంతో ఆ విషయం కూడ తెలుసుకున్నారు. “సారా త్రాగకూడదని రేడియోలో కూడ చెబుతారు కదండీ. మరి మా పూరికి సారా జీపు రావద్దంటే మమ్మల్ని లారీలలో బాదడమేమిటండీ, మేమేమన్న దొంగలమా!” అన్న వారి సందేహాలు నివృత్తి చెయ్యాల్సి వచ్చింది.

ప్రభుత్వమే దానికి కారణం అని తెలుసుకున్న మరుక్షణం మాపూరికి సారా అంగడి వద్దు అన్న డిమాండులో వందలాది గ్రామాలనుండి 2 లక్షల సంతకాలతో సెప్టెంబరు 11న 50 వేలమంది ప్రజలు నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరును డిమాండు చేశారు. ఎప్పుడయితే సంఘటిత శక్తితో నెల్లూరు ప్రజలు ఆచరణలో సారాను నిషేధించారో, అదే రాష్ట్రవ్యాపితంగా అందరికీ స్ఫూర్తినిచ్చింది. నేడు రాష్ట్రవ్యాపితంగా వందలాది గ్రామాల్లో సారాకొట్టు మూతపడ్డాయి. కష్టజీవుల గుండెల్లో తొలకరి జల్లులు కురిశాయి.

అందుకే ఈ ఉద్యమం మరింత వేళ్ళాసుకునేందుకు అందరం కృషిచెయ్యాలి. ఇంతటి మహోద్యమాన్ని సయితం నిర్లక్ష్యం చేస్తూన్న, ఉద్యమాన్ని అణచడానికి లారీలను ప్రయోగిస్తున్న ప్రభుత్వ వైఖరిని ఖండించాలి. సారాపై ప్రభుత్వానికి సంవత్సరానికి వచ్చే ఆదాయం 800 కోట్లు కాగా, కంట్రాక్టర్ల జేబుల్లోకి పోయేది సుమారు 2000 కోట్లు. అంటే దాదాపు కష్టజీవుల కష్టార్జితం సంవత్సరానికి సుమారు 3,000 కోట్లు వ్యర్థమవుతోంది. ఈ సారానే నిషేధించిననాడు ఆ డబ్బు వారి జీవన ప్రమాణాలు మెరుగు పడేందుకు తద్వారా పారిశ్రామిక, తరువాయి భాగం 25వ వేజీలో

సంసారాలను గుర్తించే కుటుంబ జీవితాలను అల్లకల్లోలం చేస్తున్న ‘సారా’ మహమ్మారికి వ్యతిరేకంగా రాష్ట్రవ్యాపితంగా ప్రజ్వరిల్లుతున్న మహా పోరాటానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం తన సంపూర్ణ మద్దతును ప్రకటిస్తున్నది. ఒకవైపు రేషన్ బియ్యం కోట తగ్గింపు, ధర పెంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భారాన్ని పెంచింది. మరోవైపు కేంద్ర ప్రభుత్వ నూతన ఆర్థిక విధానాల వల్ల ధరలు ఆకాశన్నంటుతున్నాయి. గ్రామాల్లో ఉపాధి తగ్గి ఆదాయాలు పడిపోతున్నాయి. ఈ స్థితిలో వున్న కాస్త డబ్బునూ ఈ దుర్వ్యసనానికి ఖర్చు పెట్టి సారా కంట్రాక్టర్లకు తమ సంపదను ధారాదత్తం చేస్తున్నారు. తాగేవాళ్ళు ఖర్చుపెట్టి ఆరోగ్యాలు పాడుచేసుకుంటుంటే తాగించేవాడు బొక్కిసాలు నింపుకుంటున్నాడు. ఈ పద్ధతి మారాలి. అందుకే ‘మహిళా ఆపరకాలిలా తిరగబడింది. ఈ ఉద్యమం కొనసాగాలి. అందుకు రైతు సంఘం పూర్తి సహాయ సహకారాలను అందిస్తుంది.

రాష్ట్రంలో 1991-92 సంవత్సరంలో ప్రధాన పంటల విస్తీర్ణం, ఉత్పత్తి వివరాలు

వ.నెం.	పంట		విస్తీర్ణం (లక్షలలో)			ఉత్పత్తి (టన్నులలో/హెక్టార్)		
			ఖరీఫ్	రబీ	మొత్తం	ఖరీఫ్	రబీ	మొత్తం
1.	వరి	-	30.29	8.92	39.21	69.56	25.09	94.65
2.	గోధుమ	-	-	0.08	0.08	-	0.07	0.15
3.	జొన్న	-	5.82	4.93	10.75	2.95	3.78	6.73
4.	సజ్జ	-	1.88	0.02	1.90	1.37	0.02	1.39
5.	మొక్కజొన్న	-	2.58	0.57	3.15	4.68	1.71	6.39
6.	రాగులు	-	1.18	0.29	1.47	1.13	0.49	1.62
7.	కందులు	-	3.38	-	3.38	1.24	-	1.24
8.	మినుము	-	4.06	1.16	5.22	1.86	0.42	2.28
9.	పెసర	-	0.62	5.07	5.69	0.25	3.32	3.57
10.	ఉలవలు	-	0.32	1.04	1.36	0.14	0.40	0.54
11.	ఇతర పప్పుధాన్యాలు	-	0.22	0.15	0.37	0.04	0.06	0.10
12.	వేరుశనగ	-	19.96	5.00	24.96	14.25	8.11	22.36
13.	ఆముదము	-	3.33	-	3.33	0.91	-	0.91
14.	నువ్వులు	-	1.25	0.51	1.76	0.30	0.09	0.39
15.	పొద్దు తిరుగుడు	-	1.50	1.23	2.73	0.62	1.29	1.91
16.	ప్రత్తి	-	7.08	-	7.08	13.14	-	13.14
17.	గోగు	-	0.94	-	0.94	6.66	-	6.66
18.	చెరకు	-	2.03	-	2.03	148.33	-	148.33
19.	పొగాకు	-	-	2.05	2.05	-	2.54	2.54
20.	మిర్చి	-	1.37	0.81	2.18	1.61	0.99	2.60

మహాప్రదర్శన
సామాజిక సేవ
మహాప్రదర్శన
సామాజిక సేవ
మహాప్రదర్శన
సామాజిక సేవ

మనసు ఫౌండేషన్
పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	RYVOIA 110
పుస్తకం పేరు	రేవూ వాంగ్
తారీఖు	22/8/23
మొదటి అడ్డు	yes
వెనుక అడ్డు	yes
మొత్తం పేజీలు	37
పెద్ద పైకా పేజీలు	16
భాష పేజీలు	10
లేఖ పేజీలు	10
తయారు చేసినది	sandhya
పేజీలు విడదీసినది	sandhya
స్కాన్ చేసినది	Sandhya
పరిశ్ల చేసినది	Amrutha
పేజీలు సరిచూసినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	
స్కాన్ చేయబడింది	
తప్పులు	no
పరిస్థితి	good